

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK

f z e t e k

„Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék...”
(Vörösmarty Mihály)

az Erdélyi Örmény Gyökerek
Kulturális Egyesület
havonta megjelenő kiadványa
XVIII. évfolyam 212. szám
2014. október

A Fővárosi Örmény Klub minden hónap harmadik csütörtökén 17 órakor mindenkit szeretettel vár a Pest megyei Kormányhivatal Nyáry Pál termébe, bejárat a Budapest V., Városház utca 7. szám felől

Szent Khoszrov imája s megemlékezések*

Emlékezzél meg, Uram, azokról is, akik imáinkba ajánlották magukat, élőkéről és elhunytakról, irányítsd kéréseik szándékait és a mienket is igaz és üdvösségteljes úton. És jutalmazd meg mindannyiunkat a Te el nem múló, boldogító jóságoddal!

Örmény kódex-motívum

Az emberek életében sokszor előfordul, hogy egymástól imádságot kérnek. Akár végrendeleteikben is, vagy akár figyelmeztetve, hogy haláluk után ne feledkezzünk meg róluk. Isten azt adja meg nekünk – imáink fejében – ami számunkra szükséges és hasznos. Nagy ajándék Tőle, ha kegyelme nyomán ilyen vonatkozású gondolatok támadnak bennünk. (Erre is utal a megemlékezés!) Megígért a jutalom is, de ez ne homályosítsa el önzetlen törekvéseinket. A jót nem a jutalom fejében kell tennünk!

Dr. Sasvári László

*Szent Liturgia örmény szertartás szerint – Bp. 2006., 40-42. o.

Lapunk az interneten: a www.magyarormeny.hu honlapon is olvasható.
Elektronikus levélcímünk (e-mail): magyar.ormeny@t-online.hu

Béres L. Attila

Múltunkat őrző könyvek

A Fővárosi Örmény Klub szeptemberi rendezvényére az önkormányzati választási kampány nyomdai munkái miatt sajnos nem készült el *Alexa Károly* irodalomtörténész által szerkesztett *Távol az Araráttól... A magyarörmény irodalom című könyv*. „De még e ciklusban megjelenik a könyv, a tervezett 300 oldal helyett 500 oldalon” – jelentette be *dr. Issekutz Sarolta*, a klub háziasszonya, a Fővárosi Örmény Önkormányzat elnöke. – Ezután majd nemcsak a magyarörmény nemeselek genealógiáját lehet levenni a könyvespolcra, mint összegző munkát, nemcsak a magyarörmény képző- és iparművészet lexikonszerű kiadványának két kötetét, hanem a magyarörmény irodalmárok antológiászerű lexikonját is.”

A klubdelután harmas könyvbe-mutatóján az elsőként megszólaló *Alexa Károly* elmondta, hogy a csúszás egyik oka az anyag sokkal nagyobb volta, amelyre nem is számítottak. A könyvben 37 szerző szerepel! A válogatás szempontjairól így szólt: „Az alapelv az volt, hogy azokat a magyar írókat gyűjtsük egybe, akiknek a családjában igazolhatóan örmény vérvonal található. Pár évvel ezelőtt megjelent egy kiadvány *Örmények* címmel, amelyben a magyarországi örményeknek az alakjait, városait, életmódját illusztrálták. A kötetben zömmel nem örmény származású írókat szedett össze a szerkesztő

Alexa Károly

Jókaitól kezdve Hunyady Sándoron át napjainkig. Az egy egészen más válogatás.

Milyen szempontok szerint történt a további válogatás? Magyar nyelvű szövegből válogattunk. Ez leszűkítette a szerkesztést, mivel tudjuk, hogy a XIX. század második felében, nagyjából a Bach-korszakig az örménység asszimilációja korai stádiumban volt. Az örménység magyar nyelvű irodalmisága a kiegyezés korától származik. Örménysége ellenére kevés író származik a korábbi időből, azok is nagyrészt egyházi férfiak, akik szótárakat, teológiai munkákat írtak. Az asszimiláció nagy kérdése, hogy amikor egy nemzetiség saját nyelvét feladja, e közben milyen tartalmak vesznek el belőle a nyelv feladásával együtt, és mik erősödnek föl. Az örménységnek a XIX. századi nagy dilemmája, hogy magyar is vagyok, meg örmény is vagyok. Meddig vagyok örmény, hol kezdődik bennem a magyar? Mondják, hogy az örmények a legnagyobb magyarok. Az örménységben különösen erős egy komoly magyarság tudat. Az örmény tudat változásáról nagyon sok szöveg tudósít. Ady barátjánál, Bányai Eleménnél

A Fővárosi Örmény Klub szeptemberi közönsége

jelenik meg elsősorban ez a hagyomány, meddig örmény az örmény. Ez persze benne van másnak a műveiben is. Bodor Ádám a mai magyar irodalomnak egyik legjelesebb alkotója, Erdélyből áttelepült író, kolozsvári kamaszkori történeteivel és a *Sinistra körzet* című regényével a magyar próza élvonalába emelkedett. Neki nagyon erős örmény kötődése van, ami műveiben is megnyilvánul.”

Illusztrációként *Várady Mária* színművész felolvasa Bodor Ádám Kurma című írását.

Majd *Alexa Károly* így folytatta: „Volt egy pár elbeszélés, ahol beszívárognak az örmény tradíciók is. Az asszimiláció korában, a kiegyezést követően a kis nemzetiségi elemek beépülnek a nagy magyarságba, ezáltal nemzeti sajátosságok számolódnak föl, szinte észrevétlenül. Tormai Cecília írja, hogy számtalan nemzetiség asszimilálódik, közte az örménység is. Az örménység ugyan nem volt nagy létszámú, de eltűnésével, szétszóródásával beleivódik a magyar köztudatba, a magyar társadalom vérkeringésébe. Mi az, amit a magyarság tanult, önkéntelenül átvett a magyarörménységtől? A városias lét hallatlan erős és érzéki megjelenését! A világvégéről ide települő, más nyelven beszélő, másképpen élő, gondolkodó társaság, hogyan adja át mindezt? Példamutató asszimiláció történt két-háromszáz év alatt. Szamosújvár úgy jellemezhető, ahogy van, a mai megromlott állapotában is. Mindenképpen az örménységnek egy olyan adottság eleme, amely a magyarság számára is példamutató jelenség.”

A magyarörmény irodalom szerkesztője beszélt a könyvben szereplő számos ismert íróról is. Ady Endréről – kétes örmény származása ellenére –, Csiky Gergelyen keresztül, a „nagyon-nagyon híres” Petelei

Istvánig. *Alexa Károly* hozzátette, hogy Petelei talán a leghíresebb erdélyi örmény származású író, akiben azonban semmifajta örmény önazonosság tudat nincsen. Számára örménysége nem volt téma. „Az örmény tudat utolsó nagy konzerválója az Arménia című folyóirat, – a maga húsz évfolyamával –, egyetlen alkalommal megjelent Petelei István novellát, noha messze legjobb volt az összes Arménia szerzőnél. Minden írónál izgalmat, felfedezést éltem át: például Tutsek Anna, aki Cilike könyveket írt, emlékiratában vis-

Várady Mária

szemlélszik a kolozsvári bállokra. Lázár István írt legalább száz könyvet, magasrangú állása volt az országos rendőrkapitány-ságon. A kommunáról 1920-ban adta ki emlékeit, vérforralóan izgatottan beszél arról, amik 1919 tavaszától történtek Magyarországon. Kabdebó Lóránt viszont mániás örményként ismert, Tarján Tamás színházkritikus kisfiát örmény névre keresztelte, örmény származásáról ismert Bartis Ferenc fia, Bartis Attila megkereste azt a falut, ahol apját szinte halálra verték.”

A könyvet illusztrálva *Várady Mária* előadásában elhangzott *Flórián Tibor: Mindenki testvérem nekem* című verse, akiről *dr. Issekutz Sarolta* megjegyezte, hogy a Selmecbányán született, Erdélyben, Budapesten és Amerikában élt. *Flórián Tibor* nyomait nehéz volt felkutatni. Fotót is csak egy Amerikában kiadott könyve belső borítójáról sikerült szerezni. „Büszke vagyok arra – mondta –, hogy 37-en szerepelnek az első kötetben: Ady Endre, *Alexa Károly*, Ávedik Lukács, Bányai Elemér, Bartis Attila, Bartis Ferenc, Bodor Ádám, Bor Ambrus, Cserei Szász László, Csiky Gergely, Dávid Antal Iván, Dávid Csaba, Dávid Katalin, Doboss Gyula, Döbrentei Kornél, Dragomán György,

Flórián Tibor, Gopcsa László, Harmath Lujza, Jankovics Marcell, Kabdebó Lóránt, Kabdebó Tamás, Kali Kinga, dr. Kazacsayné Lázár Jolán, Lászlóffy Aladár, Lászlóffy Csaba, Lázár István, Lukácsy Kristóf, Lukács Móricz, Merza Gyula, Moldován

Dávid Csaba és Dávid Áron

Gergely, K. Papp Miklós, Petelei István, Szongott Kristóf, Tutsek Anna, Tarján Tamás és Zárug Péter Farkas.

Újabb felolvasásokat hallottunk: Bányai Elemér (Zuboly): Örmény anekdoták és egyéb apróságok című könyv második kötetéből, „A zsidó asztalos és az örmény kereskedő” és a Sürgős megrendelés című karcolatot. Majd Lászlóffy Aladár: Örmény Erdély és Szomszédtság című verseit Várady Mária mély átéléssel mondta el a 90 éves örmény genocídium emlékére kiadott nap-tárból, amelyhez dr. Issekutz Sarolta kérésére Lászlóffy Aladár mind a 12 hónaphoz verseket írt. „Talán a magyar irodalom ebből a kötetből fogja megtudni, hogy az örmény genocídium témában milyen szép versei születtek. Ezzel a kötetel bemutatjuk, egyúttal bemutatjuk a nagyközönségnek e megrázó verseket. Nagyon várjuk a megjelenését!”

Megtudtuk azt is, hogy a könyv megjelenését támogatta a Fővárosi Örmény Önkormányzat, Budapest Főváros II. kerületi Örmény Önkormányzat, a Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat, a XI. kerületi Újbuda Örmény Önkormányzat, a XII.

Dávid Csaba, dr. Issekutz Sarolta és Várady Mária

és XIII. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat, valamint a Zuglói Örmény Önkormányzat, továbbá nagy segítséget nyújtott az Országos Széchényi Könyvtár az irodalmi szemelvények beszerzésében.

Ezután *Dávid Csaba* vette át a szót, aki *„Azonképpen itt a földön is... című új, immár ötödik könyvéről* beszélt. A kötet kiadásához a Budapest Főváros XIII., II. kerületi-, és a Ferencvárosi Örmény Önkormányzat, illetve az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, valamint a Fővárosi Örmény Önkormányzat nyújtott anyagi segítséget. Mindenek előtt az író bemutatta fiát, *Dávid Áront*, aki az idén Marosvásárhelyen végzett színész szakon. Áron egy színházról szóló részletet olvasott fel az Argumentum könyvkiadó kiadásában megjelent könyvből.

A felolvasás után *Dávid Csaba* arra válszolt, miért a *Mi Atyánk* egyik sora a könyv címe. Elmondta, hogy a *Mi Atyánk*-ról 15 éves korában kezdett el gondolkodni. Később megtanulta, hogy a vallástudósok két részre osztják az imát, az első rész Isten dicsőítése, imádata, az adoráció, a második, a könyörgés, az oráció. Neki ez a felosztás nem felelt meg.

Három évtizede él benne, hogy a *Mi Atyánkban* csak egy mondat van, ami imádat, adoráció az első sor: „*Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy*”. A többi könyörgés. Az imádság egyik részébe „akadt bele” negyven évvel ezelőtt: „*Hogy is kívánjuk, hogy valami úgy legyen, mint a mennyekben? Az*

azt jelenti, hogy akkor jó! Mi van a mennyekben? Gazemberség, disznóság? Nyilván nem! Következésképpen itt is legyen tisztesség, tisztaság, satöbbi. Ettől a gondolafoszlánytól nem tudtam legalább húsz éven keresztül menekülni, és amikor eszembe jutott egy kitalált, fiktív alak, *Aburján Iván* örmény származású, kézdívasárhelyi születésű színész alakja, másrészt a kolozsvári *Farkas* utcai színház, amely szintén főszereplője a könyvnek, összekapcsolódott ezzel a *Mi Atyánk* idézettel, a különleges magyarázatával. Az alcímként szereplő *Dokumentum és fikció*, utal arra, hogy az olvasók meg fogják különböztetni, mi az, ami dokumentum és mi nem. A politikai életre és a színházra – nem a színházi életre – vonatkozó részek mind dokumentumok.” Zárószóként hozzátette, ő megírt egy könyvet, a könyvről beszéljenek mások.

dr. *Issekutz Sarolta* ajánlotta, hogy olvassuk el *Dávid Csaba* könyvét, mert nagyon érdekes és szép történetet, amit egyszerűen nem lehet letenni. Illusztrációként ismét hallhattunk egy részletet a regényből.

A harmadik könyvet, amely a *Téka* Alapítvány gondozásában jelent meg 2013-ban, dr. *Issekutz Sarolta* mutatta be: *Balázs-Bécsi Attila: Szamosújvári örökség*. A szép kiállítású és sok színes fotóval illusztrált könyv bemutatja Szamosújvár építészetét, a tervezett barokk város szépségeit, valamint az örmény katolikus temetőjét. A klub háziasszonya emlékeztetett arra, hogy hosszú évekkel ezelőtt egy szerényebb kivitelben már megjelent az örmény katolikus temetőről szóló könyv a XI. kerületi Örmény Önkormányzat kiadásában. Előzményeként megemlítette, hogy a sírkert helyreállításának költségeit az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület viselte, a sírok rendbetétele, a sírfeliratok olvashatóvá tétele munkálatait Szamosújvár nagyszonyja, *Lengyel Marika* vállalta magára,

aki nagyon sokat tett Szamosújvár értékeinek megőrzéséért, a szórványban élő gyermekek magyar nyelvű oktatásáért, kollégiumi elhelyezéséért, nyári táboroztatásáért. Rá is emlékezett, amikor ezt a könyvet bemutatta. „Az első kiadás hamar elfogyott, az új bővített kiadás hatalmas és igényes képanyaggal, templom és sírkerti sírkövek fotóival, olvasható sírfeliratokkal jelent meg. Egy olyan könyv, amely a meglévő kulturális értékeinket leltározza, dokumentálja, megőrzi!”

Az örmény nemzetiségi önkormányzati választásokkal kapcsolatosan az elnök asszony gyakorlati tanácsokat adott és azt kérte, hogy a jelenlévők tegyenek meg mindent azért, hogy az örmény identitásukat felvállalják az emberek, és elmenjenek szavazni október 12-én! Majd ismertette az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, mint országos jelölő szervezet képviselőjelöltjeinek neveit, amelyet a 20-21. oldalon adunk közre.

Fővárosi Örmény Klub

2014. október 16., csütörtök 17 óra

A Pest megyei Kormányhivatal Nyáry Pál terme, Bp. V., Városház u. 7.

Műsor

Választások után
– dr. Issekutz Sarolta

Bemutatkoznak képviselőink

Rendező: Budapest Főváros II. ker.-i
Örmény Önkormányzat

Támogató: Erdélyi Örmény Gyökerek
Kulturális Egyesület

Daczó Katalin

Emlékezés és remény

Tizennyolcadszorra találkoztak az örmény családok

Hagyományosan augusztus végén tartják Szépvízen az örmény családok találkozóját. A rendezvényre tizennyolcadszor került sor, de most történt meg először, hogy nem az örmény- hanem a római katolikus templomban hallgattak szentmisét a résztvevők.

Világosító Szent Gergely példájára hívta fel a figyelmet a rendezvényt megnyitó szentmise főcelebránsa, *Szakács Endre* szamosújvári örmény plébános, vikárius. – Szükség van az ötletekre és a gyakorlatra is egyaránt – hangsúlyozta, mert egy piramis sem tud megállni a csúcán, csakis megfelelő alapokra lehet építkezni.

A szentmisén közreműködött a gyergyószentmiklósi örmény kórus, az örmény egyházi énekek és zene által sajátos hangulatot nyújtva az ünnepségnek.

Ajtony Gábor, a szervező Csíkkörzeti Örmény-Magyar „Szentháromság” Alapítvány elnöke szerint a gondviselésnek és a támogatóknak köszönhető, hogy immár tizennyolcadszor találkozhattak az erdélyi örmény családok Szépvízen, majd elmagyarázta, miért is tartják ezúttal a szentmisét a római szertartású templomban. – Tavaly, a

Az első sorban *Ajtony Gábor* (jobbról) és *Szentpétery István*

Középen *Szakács Endre* örmény katolikus vikárius

templomunk építésének 250-dik évfordulóján már tudtuk, hogy sürgős a templombelső restaurálása, mert az olajfesték az épület állagának romlásához vezet – magyarázta *Ajtony Gábor*, hozzátéve, hogy ezért szerveztek a nyár folyamán a Bethlen Gábor Alapnak és *Hargita Megye Tanácsának* támogatásával kalákatáborot örmény származású fiatalok részére. A tábor előkészítésében és lebonyolításában az *Erdélyi Magyar-örmények Szövetsége* is részt vett. A 16 fiatal *Zakariás István* és *Zakariás Botond* helybéli örmény származású építési vállalkozók szakmai irányításával a munka mintegy 20%-t végezték el. A kalákatáborok sorát ezért jövőben folytatni szeretnék – számolt be *Ajtony Gábor*, majd az emlékezés és a reménykedés fontosságára hívta fel a figyelmet. – Emlékezni kell őseinkre, akik Erdélybe érkezve mindenütt maradandót

alkottak, ahol éltek, nekiünk pedig tovább kell lépniünk, remélve, hogy az építkezést folytathatjuk, az emberi kapcsolatokat ápolni és bővíteni tudjuk.

Végül *Ajtony Gábor* felolvasta *Borboly Csaba* megyei tanácselnök üdvözlő levelét, ugyanakkor megköszönte *Walter Dolak* orgonaművész felemelő koncertjét.

Zárug Katalin, a társszervező Budapest Zuglói Örmény Önkormányzat képviselője a húsz esztendő önkormányzati munkáról és a választások közeledtéről szolt. Ugyanakkor üdvözölte a találkozón első ízben

megjelent, *Tg Ocna-i Mocanu* családot. *Gábor Zoltán* szépvízi plébános Gál Hunor összeállítását olvasta fel a 145 éve született Fejér Gerő kanonokról, a szépvízi örménység egyik legjelesebb képviselőjéről.

A jelenlévők a szentmisét követően az örmény katolikus templom cintermében emléktáblát koszorúztak meg, majd, magyar-örménységükre való tekintettel, elénekelték a magyar és a székely Himnuszot. A rendezvény közös ebédrel és az örmény emlékház megtekintésével zárult.

(*Hargita Népe* – 2014. szept. 1.)

Requiem egy tábornokért

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc legendás tábornokának, Csetz Jánosnak (Gidófalva, 1822. június 8. – Buenos Aires 1904. szeptember 5.) ma van halálának 110 éves évfordulója. Ez alkalomból a tábornok egyenes ági rokona, Budai Merza Pál juttatott el szerkesztőségünkbe egy emlékező írást.

Az 1848-49-es forradalom erdélyi hadjárata és az ezt követő emigráció kiemelkedő személyisége volt Csetz János magyar-örmény származású honvédtábornok. Életműve összefonódott több nép és nemzetiség szabadságharcával. Rendkívüli képességei, hősiesség magatartása fiatalon Bem apó törzskarába emelte.

A világosi katasztrófa után, elkerülve az aradi 13 szomorú sorsát, emigrációban végzett tevékenységével is megbecsülést szerzett. Rábízták 1869-ben az Argentin Köztársaság déli határainak védelmét, megszervezte és igazgatta Buenos Airesben a Katonai Akadémiát, és neki jutott a legnagyobb szerep a dél-amerikai ország feltérképezésében.

Öregkorában – mint annyi mást – őt is gyötörte a honvágy. Naplója szerint: a

legkeserűbb kenyér jutott neki, aki soha nem láthatta viszont szülőföldjét.

1904 nyárutóján ágynak esett. Orvosa tüdőgyulladást állapított meg. Szeptember 5-én jobblétre szenderült Buenos Airesben. Utolsó szavait magyarul mondta el, de senki meg nem értette. Ravatalánál a

Collegio Militar de la Nation növendékei álltak díszőrséget. Nagy katonai díszpompával temették el 1904. szeptember 6-án, Budapestről a Pesti Hírlap egy munkatársa tett virágot koporsójára. Utolsó kívánságaként feje alá hazai földdel töltött párnát helyeztek.

Legyen áldott Csetz János emléke!

Családi vonatkozás, hogy Csetz János 1856-ban született Mária lányát néhai nagybácsim (nagyapám testvérbátyja)

Budai József budapesti főiskolai tanár vette feleségül. Budai József költeményt írt legendás apósához, melyet felesége megzenésített. A vers címe Honvágy, és utolsó szakasza így szól: Ha elvegyül porom / Más ország földjén / Nyugalmat nem talál / El nem pihen / Szélvész, keresd fel ott / S ha megtalálsz / Gyors szárnyakon repítsd / Hazám felé

A partitúrát el tudnám küldeni az érdeklődőknek. E zenei elégia egyes részei annyira fennköltlen meghatóak, hogy szerintem akár Erdély himnusza is lehetne. A szászoknak már régen van ilyen, a Siebenbürger, miért ne lehetne méltó himnuszuk az erdélyi magyaroknak is?

Budai Merza Pál

(Vásárhelyi Hírlap, 2014. szeptember 5.)

Örmény Művészeti Fesztivál Gyergyószentmiklóson

Negyedik alkalommal rendezték meg Gyergyószentmiklóson az Örmény Művészeti Fesztivált szeptember 5-7. között az Erdélyi Magyar-örmény Szövetség szervezésében. Idén is értékes és érdekes programmal várták az érdeklődőket. A megnyitón Zsigmond Barna Pál főkonzul, a szombati programon pedig Szarka Gábor konzul vett részt. A száz évvel ezelőtt kitört I. világháború számtalan fiatal katonaeletet követelt Székelyföldön is. Ahogy a frontvonal mozgott, temetőket alakítottak ki, hogy méltó módon helyezték örök nyugalomra az áldozatokat. A megmaradt, évtizedekig őrizgetett keresztek alkotják azt az emlékfalat, amelyet szeptember 5-én avattak fel a gyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeum kertjében, a IV. Örmény Művészeti Fesztivál keretében.

Ezt követően nyitották meg a Kassay János, néhai törzsőrmester háborús

Kulcsár László megnyitja az Örmény Művészeti Fesztivált

Óze Sándor előadást tart az Örmény Nemzetközi Történeti Konferencián (balra Claude Mutafian örmény professzor)

fotóiból összeállított tárlatot is, amelyet többek között unokája, Kassay Péter méltatott. A fesztivál megnyitóját a helyi örmény-katolikus templomban tartották, itt szólalt fel Zsigmond Barna Pál főkonzul. „A székelyföldi örmények nyelvükben magyarok, identitásukban örmények is maradtak. Bátran állíthatom, hogy a székelyföldi örmények máig követendő példát jelentenek a kulturális örökség megőrzése és továbbadása tekintetében” – fogalmazott, majd biztosította a jelenlévőket, hogy a magyar örmények a jövőben is számíthatnak Magyarországot támogatójára.

A fesztivál második napja az Örmény Nemzetközi Történeti Konferenciával folytatódott, amelynek keretében szó esett a gyergyói, csíkszépízi és marosvásárhelyi örmények múltjáról, az örmény öntudatról, illetve a székely magyarság és a magyarörmények

Nagy József hadtörténész, Kassay Péter és Csörgő Tibor András múzeumigazgató megnyitja Kassay János háborús fotóiból összeállított kiállítást

kapcsolatáról. Az előadókat és a résztvevőket Hamlet Gasparian, Örményország bukaresti nagykövete és Szarka Gábor csíkszeredai konzul köszöntötte. Szombat délután a résztvevők megkóstolhatták azokat a speciális receptek alapján készített süteményeket, amelyek jellemzőek az örmény gasztronómiára. Vasárnap került sor

Pethő Melánia

Emlékfal a világháborús hősöknek

Emlékfalat hoznak létre a gyergyószentmiklósi dancurási hősök temetőjéből megmentett keresztekől – a Tarisznyás Márton Múzeumban évtizedek óta őrzött huszonhét fejfa az intézmény kertjében kap helyet. Az avatásra, a keresztek megáldására pénteken, az Örmény Kulturális Fesztivál keretében kerül sor.

Kezelték a cserefából készített keresztek, újraírták a táblákon szereplő, még kiolvasható neveket, a napokban végleges helyükre, a múzeum kertjének földött fala alá helyezik azokat a fejfákat, amelyeket az 1980-as években sikerült megmenteni a dancurási hősök temetőjéből. Emlékfal kialakításával tisztelg a gyergyószentmiklósi múzeum az első világháború hősei előtt, a véres esemény kitörésének centenáriumi évében. A látogatható emlékhely létrehozásában a Gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus

a szokásos Kisboldogasszony napi ünnepi szentmisére a gyergyószentmiklósi örmény-katolikus templomban, majd a hurut fesztivál zárta a háromnapos rendezvényt.

Az eseményről készült képgalériánkat megtekinthetik a Főkonzulátus Facebook oldalán.

(Erdély.ma – 2014. szept. 9.)

Forrás: <http://csikszereda.gov.hu>

dr. Issekutz Sarolta a kézműves műhelyben

Az I. világháborús hősök fala

romlása akkor kezdődött meg, amikor kirugdosták a keresztek, amit lehetett, eltüntettek. Az utolsó »kegyelemdőfés« 1987-ben volt, amikor úgymond teljesen átalakították a temetőt. Eltüntették a még megmaradt keresztek, és az első világháborús emlékműből csináltak egy román emlékművet, amit az 1990-es évek közepén is, a román hadsereg napján szervezett ünnepségek keretében megkoszorúztak. A romboláskor titokban sikerült bemenekíteni a múzeumba néhány keresztet a temetőben lévő, összesen 132 darabból. Ezek mára már múzeumi tárgyká váltak, megvan a történetük” – ismertette Csergő Tibor András annak a 27 fejfának a sorsát, amelyekből az emlékfalat hozzák létre. A múzeumigazgató szerint fontos az emlékhely kialakítása, hisz „a városi, és az igen elhanyagolt állapotban lévő dancurási temetőn kívül Gyergyószentmiklós közterületén

Baricz Tamás Imola

Terítéken az örmény kultúra és gasztronómia

A Kisboldogasszony ünnepe köré szervezett rendezvényen az örmény kultúra, hagyományok és gasztronómia bemutatására is hangsúlyt fektettek a szervezők. A háromnapos „örményfesztivál” fő eseménye a szokásokhoz híven az örmény búcsú volt.

A vasárnap délben tartott búcsúszentmisét Szakács Endre örmény

nincs az első világháborúra, az elesett hősökre emlékeztető hely. A múzeumban létrehozott emlékfalat a helyiek és a turisták egyaránt megtekinthetik”.

Az emlékfal avatására, a keresztek megáldására szeptember 5-én, pénteken délután 5 órától kerül sor. Az ünnepségen beszédet mond Kisné Portik Irén, a polgármesteri hivatal kulturális referense, Csergő Tibor András múzeumigazgató, történész. A kereszteket Trucza Sándor, az örmény egyház helyi plébánosa szenteli fel.

Az avatóünnepséget a Frontképek című, Kassay János törzsőrmester első világháborús fotográfiáiból készült tárlatának megnyitója követi. A kiállítást a fotográfus unokája, Kassay Lajos Péter nyitja meg, majd Nagy József hadtörténész beszél a korszakról, amelyet a képek megidéznek.

(*székelyhon.ro* – 2014. 09. 03.)

Csergő Tibor András, Trucza Sándor és Kisné Portik Irén

katolikus általános helynök celebrálta, ünnepi szónok Baróti László Sándor

Búcsús szentmise a vörösköpnöyegesekkel

szentszéki tanácsos, ditrói plébános volt. A Kisboldogasszony ünnepén egyben Szűz Mária születésének ünnepén Baróti László Sándor prédikációjában a gyermekből anyává lett Máriáról szólt. Kiemelte továbbá a gyermekvállalás fontosságát.

„A Kárpát-medencében azok fognak élni, akik akarnak, akik vállalják, akik megmaradnak. Az pusztul el itt el, aki nem remél, aki menekül” – mondta. A templomkertben a vörösköpnöyegesekkel körmeneten vettek részt az ünneplők, majd a közösségi ház udvarára várták a szervezők. A vaskerteses gyerekek fúvós előadását követően a 25 éves örmény kórus énekelt.

Eközben már készülődtek a szakácsok, ugyanis a IV. Hurutfesztivál vette kezdetét. Nagy üstökben rotyogtak az örmény finomságok. Az angadzsáburlevest kínálták a szakácsok, mindenki megkóstolhatta a Keresztes Ágnes néni-féle örmény finomságot, erre az alkalomra segítővel kétezer kis „fület” készítettek. Másik üstben Zakariás Péter és Rozália fűzött ízletes ételt, de Bogdánfi Álmos angadzsáburlevest is ízlelgethette a zsűri. Bajkó László tasakba zárta az örmény ízeket, gyergyói örmény levest

kínált, olyat, amelyet minden háziasszony gyorsan elkészíthet. Az örmény raguból, mely nem versenyre készült mindenkit megvendégeltek.

Mezei Anikó harminc liter tejből főzte az érdeklődők szeme láttára a hurutot. Jánossy Alíz, a Magyar Népi Ízörző Lovagrend tagja pedig dalauzit készített a gyerekek örömeire. A Hegyesi Alíz nénitől származó recept alapján elkészített örmény édességből került szombaton este a nagykövet asztalára is. Három dolog szükséges a dalauzihoz: méz, mák és dió, ezt a három szót ismételtette kicsi és nagy miután megkóstolta a finomságot.

Gazdára talált a Portik Sándor által felajánlott, az örmény templomot ábrázoló alkotás is, tulajdonosa Fórika Sebestyén. A rendezvény keretében az örmény templomban adott koncertet Cseri Csaba ütőhangszer művész is. A Gyergyói örményekről címmel megjelentetett kiadványt is a rendezvény keretében mutatták be több komoly, esetenként tudományos vagy történelmi vonatkozású program mellett.

(*Székelyhon.ro* – 2014. 09. 08.)

IV. Hurutfesztivál

Bálintné Kovács Júlia

Erdélyi örménymagyar meghurcoltak, elítéltek, hősök és mártírok

Az 1956-os magyar forradalom nemzeti történelmünknek az az eseménye, amely Magyarországot az elmúlt évszázadban a legnagyobb világpolitikai szerephez juttatta. Történetéhez szervesen hozzátartozik az az együttérés is, amely révén az erdélyi, felvidéki, kárpátaljai magyarság kifejezte teljes azonosulását a magyar forradalom eszméivel. 1956 októbere, novembere így vált az erdélyi magyarság számára is a kommunista diktatúrával való szembenállás, a szabadság eszméért való kiállás igazi mércéjévé. De a szabadságért 1956 előtt is többen kiálltak. Közöttük is voltak örménymagyarok. Néhányukat megtaláltam a világhálón, őket is felsorolom, és ha lehet, megnézem az Erdélyi Múzeum Egyesületben lévő anyagot, melynek címe 1956 ELŐTT ÉS 1965 UTÁN POLITIKAI OKBÓL MEGHURCOLTAK. Ez mindegy mellékterméke a Dávid Gyula szerkesztette munkának, amely tudósít arról, hogy „a Függelékben közzétesszük a több mint 1000 egykori romániai magyar politikai üldözött legfontosabb adatait: születésének helyét és idejét, illetve annak hiányában a lakóhelyére utaló adatot.”

Ugyanis a magyar forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulója tiszteletére, Dávid Gyula irodalomtörténész, egykori politikai elítélt szerkesztésében megjelent 1956 Erdélyben. Politikai elítéltek életrajzi adattára 1956–1965 című kötet, mely közel 1500 elítélt életútját, személyi adatait tartalmazza. Ezzel végérvényesen megdőlt minden olyan lekicsinylő, elbagatellizáló állítás létjogosultsága, hogy 1956-ban Erdélyben, a Partiumban, a Bánságban, a történelmi

Máramarosban néhány szervezkedési kísérletet leszámítva, valójában nem volt semmi. Az említett régiókban valóban nem dörögtek a fegyverek, az utcákon nem dübörögtek a tankok, azonban az erdélyi magyarság – Ilyés Gyulával szólva – már 1956. október 23-án este meghallotta „a tigris karmaiba esett énekes madár sikolyát”. A kommunista diktatúrát kiszolgálókat leszámítva szinte egy emberként álltak a forradalom eszméi mellé.

Tófalvi Zoltán tanulmánya az első kísérlet volt arra, hogy emléket állítson a Budapesten kivégzett erdélyi származású mártíroknak. Őt idézem: „Eörsi László történész, az 1956-os Intézet munkatársa 1956 mártírjai. 225 kivégzett felkelő címmel, Szentpétery Tibornak Budapesten, a forradalom napjaiban készült döbbenetes fotóinak a „társaságában”, a Rubicon Könyvek-sorozatban – betűrendben és fényképekkel, valamint a periratok legfontosabb jelzeteinek ismertetésével tárja az olvasó elé az 1956. november 4-ét követő retorzió során kivégzett mártírok névsorát.

Saját, 1956-hoz kapcsolódó kutatásaim során, megjelent köteteim rendjén magam is többször leírtam: a szovjet tankokkal és szuronyokkal hatalomra segített Kádár-rezsim első kivégzettjei erdélyi származásúak voltak! A Marosvásárhelyen született Dudás József és Krassó-Szörény vármegyei származású Szabó János, a Széna tér legendás parancsnoka perében 1957. január 19-én, a fellebbezési jog megtagadásával, a legelső között hajtották végre a halálos ítéletet. Az is közismert, hogy a Corvin-közi harcok meghatározó egyéniségei, a magyarörmény

származású Pongrácz-fivérek ugyancsak Erdélyből, Szamosújvárról telepedtek át Magyarországra.

Lászlóffy Aladár Kossuth-díjas költő külön ciklust szentelt a forradalmi harcoknak. Ébresztő a forradalom első reggelén című költeménye egyetlen forradalmi antológiából sem hiányozhat:

„Köd van és statárium. A kivégzőosztag tán el se látna az elítéltig.

Egy nemzet tüdőgyulladása fő a ködben.

S egy tüdőlövés, ha köhögni mersz, már a góztól.”

A Bolyai Tudományegyetem perének kutatójaként az írói helytállással kapcsolatosan, hiteles levéltári dokumentumok alapján csak annyit fűzök hozzá: Lászlóffy Aladárt távollétében választották be a forradalom idején éppen alakuló ideiglenes diákszövetség vezetőségébe.

Visszatértek, a magyar-román határon tartották fogva. 1956 november végén tért vissza Kolozsvárra, a határ román oldalán kékre verték a körmeit.”

E rövid bevezető után következzenek az Adattárból azok a nevek, amelyeknek viselői minden bizonnyal örménymagyarok voltak.

Ábrahám Árpád Sepsibükszádon született 1914. febr. 16. (Hetényi Varga: 1915. febr. 14.) Letartóztatásakor (1957. nov. 1.) torjai plébános. A Szoboszlai-perben halálra ítélték. Kivégezték 1958. szept. 1-jén Temesváron. Emlékére szülőfaluja általános iskolája 1997 októberében felvette a nevét. Az iskola előtt emlékmű áll.

Iskoláink névadói sorozatból:

Ábrahám Árpád (*1915 Sepsibükszad –†1958. X. 11. Jilava) torjai plébánost 1957-ben tartóztatta le a Securitate, állítólagos „beismerő vallomása” miatt ítélték halálra és a jilvai börtön zéros cellájában kivégezték. (Forrás: Híres örmények Metapédia) Amikor az örmény gyökerű római katolikus papokat

vettem számba, nem ismertem a fenti forrást, ezért nem írtam róla. Most pótolom: Sepsibükszádon született 1914. február 16. Pappá szentelve 1938. június 28-án. Szolgált Gyergyóhodoson 1940-ben, mint adminisztrátor, Kolozsváron a Szent Mihályban (1942), mint káplán, 1943–1946: Homorodkarácsonyfalván, mint adminisztrátor, majd 1946–1957 között Altortján plébános. 1957-ben letartóztatják. A Szoboszlai-per vádlottjaként halálra ítélik. 1958. október 11-én Zsilaván kivégezték. (Megjegyzés: A Magyar Katolikus Lexikonban nem szerepel.)

Dermendzin Péter (*1938. VII. 24. Vinga, Arad m.) aninai (Arad m.) plébánost 1970-ben tartóztatta le a Securitate. Nagyváradon nyolcévi börtönre ítélték, ebből szabadlábra helyezéskéig két évet Nagyváradon, Vacarestiben és Nagyenyeden töltötte le. Jelenleg Németországban él. (Forrás: Híres örmények. Metapédia)

Gogomán Gábor 1940 előtt Tordán a Magyar Párt titkára volt, 1945 után Kolozsváron ügyvéd, a forradalom napjaiban fellekereste Márton Áront, tanácsot akart kérni. 1957 tavaszán tartóztatták le. Mivel semmi érdemlegeset nem lehetett rábizonyítani, a kolozsvári Katonai Bíróság 3 évre ítélte. Szamosújváron, majd a Peripravához tartozó Grinden, a Brailai Nagyszigeten, Salcian töltötte le büntetését. Szabadulása után egészen 1964-ig kényszerlakhelyen volt a Baragánban. Hazatérése után a 70-es évektől jogtanácsos volt Zilahon. Elhunyt.

Govrik László Érkorösön született, 1930. augusztus 25-én. Letartóztatásakor (1959.

szept. 6.) Zilahon dolgozott. A társadalmi rend elleni izgatás vádjával a kolozsvári Katonai Bíróság 4 év fogházra ítélte, amit teljes egészében kitöltött a szamosújvári börtönben. 1963. szeptember 6-án szabadult. Hazatérése után a szatmári Kölcsey Gimnázium esti tagozatán befejezte középiskolai tanulmányait, később Szatmárnémetiben egy

textilipari szövetkezetben volt technikus. 1986 óta Magyarországon él.

Györfi Árpád Egy gyergyószentmiklósi titkos csoportosulás vezetője. A csoport tagjai 1957 elején Szentmiklóson az iskola és más épületek falaira írtak rendszeres szövegeket. A csoportra vonatkozó iratok nem kerültek elő.

Balta János

...fényleni fognak, mint a csillagok Rehabilitálni a politikai elítélteket!

Vasárnap délután az arad-belvárosi katolikus templomban p. Ferencz Ervin ferences szerzetes a Szoboszlaj-per 57 elítéltjének egyikéről, a cellatársról, Karácsonyi István minorita atyáról beszélt a nagy számú híveknek. „45 évvel ezelőtt, november 9-én, talán pontosan ebben az órában, amikor a Luciu Giurgieni-i kényszermunkatáborban a 300-400 politikai elítélttel együtt befejeztük az egész napi robotolást, meghalt István testvérünk, akinek a távozása marokra szorította a szívünket” – kezdte az ártatlanul elítélt minorita atya életének, sanyarú sorsának az ismertetését.

Karácsonyi István 100 évvel ezelőtt Aradon született, a ministrálást éppen a minorita templomban kezdte, majd az érettségit követően beiratkozott a teológiára. Rómában, Assisiben, Páduában tanult, majd Nagybányára neveztek ki plébánosnak, de hazahívták Aradra, ahol akkoriban a minorita rendházban 12 minorita atya dolgozott, mivel sem Mikelakán, sem Ségában nem volt még katolikus templom. Ő hittanárként tanított az iskolában, ha szükséges volt, betegeket látogatott, és szívvel-lélekkel gyakorolt az orgonán. Rajongott az egyházi zenéért, a politika soha nem érdekelte. A kommunizmus megerősödésével azonban elkezdődött a szerzetesek üldözése, akiket

1950. augusztus 20-án, Szent István ünnepén összegyűjtötték, majd Esztelneken, illetve Máriaradnán különítették el őket. 1956-ban Magyarországon kitört a forradalom, amihez Karácsonyi Istvánnak csak annyi köze volt, hogy Torján járt, ahol Ábrahám Árpád barátjánál Szoboszlaj és társai a rádióban hallgatták a magyarországi híreket. Mivel őt a politika nem érdekelte, pihenni vonult egy másik szobába, ennek ellenére, ő is felkerült a gyanúsítottak névsorára, és hiába bizonygatta minden sorstársa, hogy neki semmi köze az egészhez, ő semmiről sem tudott, a temesvári perben őt is 22 évre ítélték. Egy cellában őrizték őket 5-6 évig, amikor egész nap együtt voltak, és

Páter Ferencz Ervin

mivel nem imádkozhattak egész idő alatt, valamivel ki kellett tölteniük az időt, el kellett terelniük a figyelmet a nyomorúságos életükről, ezért tanulni kezdtek. Az elítéltek közül egyesek németül, mások angolul vagy franciául tudtak, ezért egymást tanították. Köztük Karácsonyi valóságos vezéregyenységge nőtte ki magát a csodálatos adottságai, az élni akarása, vidámsága, a lélekben megtörtek vigasztalása, az énektudása révén. Mivel rajongott a zenéért, a munkatáborban sokat énekeltek, ott komponálta a „börtönmisét”, amelyiknek a kottáit a bundás melegítőjének a bélésébe rejtette. 1963-ban enyhült a rendszer szigora, 6 év teljes elszigeteltség után a családjuknak is megírhatták: élnek. Talán éppen ez volt a baj, mert Karácsonyi ott-honról csomagot kapott, amiben azélelem mellé egy olyan jelt is betettek, amiből rájött: Gruber Ernő minorita testvér már nincs az élők sorában.

Mivel azonban István testvér súlyos szívbeteg volt, november 9-én, estefelé, miután befejezték a napi munkát, Isten kiszabadította lelkét a fogságból. Egy velük raboskodó asztalos, Páll András koporsót készített számára, majd szigorú felügyelet mellett, a legszerényebb körülmények között elhantolták. Ervin atya mikorra visszaért a temetésről, az elhunyt relikviáknak számító dolgait a fogolytársak ellopták, tehát semmi tárgyi emlék nem maradt tőle.

Maga 1965-ben szabadult, a világ végének számító Tornyára helyezték, s mivel Arad közel volt, meglátogatta Karácsonyi István családját, akiknek beszámolt a történetekről. A család a belügyminisztériumnál kérvényezte az elhunyt földi maradványainak Luciu Giurgieni-ből való hazahozatalát, amit jóvá is hagytak. Mivel maga ismerte a temetés helyét, a család kérésének engedve, a helyszínre utaztak, ahol

megtalálta az ismert halmocskát. A táborvezető kijelölt 4-5 rabot a holttest kihantolására. Mivel sem a családtagokat, sem jómagát nem engedték a helyszínre, az emberek kétnapi keresés után sem találták azt meg. Az akkor érthetetlen dolog a hazatérése, vagyis a Tornyára történt visszavonulása után világosult meg, amikor az „illetékesek” keményen megdorgálták, amiért engedély nélkül elhagyta szolgálati helyét, hogy közreműködjön egy politikai elítélt földi maradványainak a hazahozatalában.

Karácsonyi István most is ott pihen Luciu Giurgieni-ben, ahol sírjának a halmocskáját eltüntette az idő. Tíz évvel ezelőtt a magyar köztársasági elnök kitüntette az ártatlanul elítéltet, egy évvel ezelőtt a román államfő is megígérte: minden ártatlanul, politikai nézeteiért elítéltet rehabilitálnak, de semmi nem történt. A politikai nézeteikért ártatlanul elítélt, halálra kínzott embereknek a rehabilitálását a rendszerváltás óta egyetlen politikai párt sem vállalta fel.

Páter Ferencz Ervin bátran kijelentette: nem szabad megfélemlenünk az ártatlanul megkínzott emberekről, akiknek a hozzátartozóik a nyugvóhelyeiket sem ismerik. „Ha az emberek úgy tesznek is, mintha megfélemlenkeztek volna róluk, Isten nem felejt, az Ő igazsága mindenképp megvilágosodik: mert akik az igazságban hallatták szavukat, fényleni fognak, mint a csillagok” – fejezte be a minorita templomban megtartott beszédét p. Ferencz Ervin ferences szerzetes, a szárhegyi ferences kolostor igazgatója.

(Nyugati Jelen – 2008. november 11.)

(Szerk. megjegyzés: Ervin atyát 2014. augusztus 1-től Csíksomlyóra helyezték)

Gyarmati Béla

Örmény arcképek (2. rész) – Begidsán Katalin

Az örmény arcképekkel nem ismert embereket akarunk bemutatni, hanem egykori örmény elődeink közül némelyeknek máig fennmaradt arcképét szeretném megosztani Olvasóinkkal. Ezeknek a képeknek a piaci értékét nem ismerjük – talán nem sok –, érzelmi értékük azonban felbecsülhetetlen.

A kép története

Kisgyerekkoromban ez a portré – másokéval együtt – szeretett Nagymamám ágya fölött lógott. Akkoriban csak annyit kérdeztem: „ki volt ez?”, és megelégedtem az- zal, hogy „Begidsán Katalin”. Mire egyebet is kérdeztem volna, már késő volt – pedig, ej de sok kérdésem lenne ma már! Sovány vigasz, hogy valószínűleg szegény nagyanyám se tudott róla többet, mint hogy valamiféle ősről volt. Azóta a kép többször öröklődött, de tulajdonosai eddig mindig megelégedtek az- zal, hogy ragaszkodtak a képhez és nem foglalkoztak az ábrázolt előd kilétével.

Ki volt Begidsán Katalin?

Az erzsébetvárosi Lukácsokat kutatva jutottam el Lukáts Lukács („erzsébetvárosi szenátor és postamester Zalatnán”) feleségéhez, aki a Zalatnán üldözötteket mentő Lukács Rózának, illetve – több testvérével együtt – az „aranybánya-tulajdonos” Lukács Dávidnak is az édesanyja volt.

A Begidsán família szamosújvári származásáról az örmény temető máig megőrzött Begidsán-sírfai és több elszórt utalás tanús- kodik. (Sajnos, a szamosújvári örmény ka- tolikus anyakönyvek, bár újra hozzáférhe- tők, de nincsenek feldolgozva és örmény- betűs lejegyzésük miatt erre egyelőre nincs

is sok remény.) A család ku- tatását megnehezíti, hogy a Begidsánok viszonylag sokáig őrizték az örmény hagyomán- yokat, amiről tanúskodik az a számtalan név, amivel a család magát nevezte: Begidsán mellett volt a ne- vük Thorosz, Todor, Csár, Eördögh¹, Fekete. Maga Katalin asszony a zalatnai anya- könyvben az alábbi alakok-

ban szerepel (mai szóhasználatunkkal): „Begidsán lánya Katalin”; „Lukácsné Katalin, Tódorék lánya”; „Tódorék Katalin- ja”; „Katalin Erzsébet, Begidsán Tódor lánya”; „Begidsán lánya Katalin”; „Dávid lánya Katalin”. (Hangsúlyozni kell, hogy a környező adatok alapján bizonyos, hogy mindegyik megnevezés ugyanarra a szemé- lyre vonatkozik!) Leánya, Lukács Róza keresz- telési anyakönyvi kivonata szerint neve Begidsán Katalin, ezért a sokféle név- változat közepette is ezt tartjuk „hiteles”- nek. A vonatkozó szakirodalom² alapján ma úgy vélem, hogy Begidsán Katalin a közös

¹ Mivel az örmény csár magyar jelentése ör- dög, ezért az Eördögh nyilván az örmény Csár név „elegáns” írásmódú megfelelője. Hasonló- képp, a „sötétség fejedelmére” utalhat a család Fekete neve is.

² Száva Tibor-Sándor: Székelyföldi magyarör- mény családok, 2012

eredetű Thorosz–Begidsán–Sultán család- csokor leszármazottja, s ha ez igaz, akkor Begidsán Katalin és a máshol bemutatott Temesvári Lukács negyedfokú unokatest- vérek voltak.

Begidsán Katalin 1790-ben született. Bár atyja gyergyószentmiklósi születésű volt, de az ottani anyakönyvekben egyetlen ismert családneve alatt sem sikerült Katalin szüle- tésének a nyomára lelni. Az bizonyos, hogy 1807-ben Zalatnán ment férjhez Lukáts Lukács szepapámhoz, ennek már anya- könyvi nyoma van. Házasságukból 11 gye- rek születéséről van adatunk, de mára már egyetlen fiági leszármazottról se tudunk.

Az 1850-ben a zalatnai vérengzéskor a kincstári vagyonban esett károkat kivizs- gáló vizsgálati jegyzőkönyv beszámol róla, hogy Lukáts Lukácsot és feleségét (Begidsán Katalint!) 1849 nyarán kis hí- ján kivégezték az oláh fegyveresek, ekkor tehát bizonyosan élt még. Férje síremlé- kén (ami kivételes szerencsénkre ma is áll a zalatnai római katolikus temetőben) nem szerepel a neve, Lukáts Lukácsot tehát va- lószínűleg túlélte, azonban sem Zalatnán, sem Gyergyószentmiklóson nem sikerült eddig temetésének a nyomára bukkanni. Leányának, Lukács Róza ükanyámnak az 1877-es gyászjelentésén már nem szerepel a gyászolók közt, így egyelőre annyit tu- dunk, hogy valamikor 1861 és 1877 között halhatott meg.

A kép öröklődését tekintve valószínűek tűnik, hogy arcképét valamikor 1850 táján festhették, amikor Róza leánya férjhez ment és Zalatnáról Gyulafehérvárra költözött.

Begidsán Katalin arcképe

Begidsán Katalin arcképe mintegy 30 cm x 30 cm méretű, eredeti keretében se külön- leges nagyságú. A kép egy, az életnagysá- gúnak mintegy fele nagyságában ábrázolt, némileg falusias kinézetű, szemmel lát- hatóan egészségtől kicsattanó pirosposz- gás arcú asszonyt mutat. Egyszerű, de nem szegényes ruhájára kockás kendő terül, fe- jén finom főkötő. Ékszerként a nyakában piros korallból fűzött apró szemű, négysor- os nyaklánc. A kendő alól előbukkanó jobb keze gyűrűs ujján finom, nem hivalkodó kö- ves gyűrű. Kezében pár szál nefelejcsot tart, ami megerősíti a feltételezett datálást: a kép alighanem Róza lányának búcsúzása alkal- mából készült. Ekkor Katalin asszony hat- van éves körül lehetett, amit a kissé idealizá- ló művész némileg megszüpített: képen Ka- talin asszony tán fiatalosabbnak hat, akiből semmiképpen nem néznénk ki 11 gyermeket.

A képet ma Begidsán Katalin szép- unokái őrzik, róla más emlék nem ma- radt. Lányáról, Lukács Rózáról (férjezett Woyciechowski Józsefnéről) viszont több festmény is megmaradt, amiknek az egybe- vetése igen tanulságos lesz, egy következő alkalommal.

Közös égbolt alatt

címmel a Pest megyei Ceglédberecelen 2014. szeptember 12-13-án rendezték meg a Magyarországi Nemzetiségek Országos Találkozóját. A rendezvény fővédnöke *Soltész Miklós* az Embe- ri Erőforrások Minisztériuma egyházi,

nemzetiségi és civil kapcsolatokért fe- lelős államtitkára volt, aki – *Török Jó- zsef* polgármester köszöntő szavai után – megnyitotta a rendezvényt a helyi Dózsa György Kulturális Központban. A pénteki program egy konferenciával

kezdődött: *dr. Deák Imre* helyettes államtitkár „A nemzetiségi politika sarokpontjai” címmel tartott előadást, majd *Banai Péter Benő*, a Nemzetgazdasági Minisztérium államháztartásért felelős államtitkára „A nemzetiségi önkormányzatok költségvetési támogatása” címmel tartott érdekes előadást, őt a Ceglédberceli Német Önkormányzat elnöke *Farkas Szabolcs* követte, és az elmúlt négy év működését és annak forrásait mutatta be. Ezt követően a jelen lévők kaptak szót és kérdezték az államtitkárokat, konkrét problémákról. Még egy előadás hangzott el, a „Nemzetiségek megjelenése a médiában” címmel, az MTVA képviselője vázolta fel a jelenlegi helyzetet, majd ismét hozzászólások következtek. *Fuzik János*, az Országgyűlés Magyarországi Nemzetiségi Bizottságának elnöke foglalta össze a konferencia tanulságait és invitált a konferencia utáni gálaműsorra, melyben fellépett a helyi fúvószenekar, a több generációs néptáncsoport és helyi lakodalmast adtak elő.

A rendezvény szombaton a szabadtéri színpadon és az ízek és kézművesek utcájában folytatódott Kulturális- és Gasztrfesztivállal. Nemzetiségi ételeket kóstolhattak, a színpadon táncokat, dalokat, produkciókat láthattak a nézők. (*Baratsag.hu – 2014. 09. 18.*)

Mi is ott voltunk

A rendezők megkeresésére és kérésükre – kissé későn – az Erdélyi Örmény

Soltész Miklós
államtitkár

Török József
polgármester

Gyökerek Kulturális Egyesület és a Fővárosi Örmény Önkormányzat elvállalta a hazai örménység bemutatását és képviseletét a rendezvényen, miután az Országos Örmény Önkormányzatot hetekig nem tudták elérni. Úgy gondoltuk, hogy ha 12 nemzetiség mindegyike fontosnak tartotta az első országos nemzetiségi fesztiválon való részvételt, akkor az örmények sem maradhatnak ki belőle.

Szeptember 12-én, a konferencián *dr. Issekutz Sarolta* elnök képviselte a hazai örménységet és szólt hozzá az egyes témakörökhöz. 13-án *Heim Pál* fővárosi elnökhelyettes mutatta be az EÖGYKE által biztosított mini kiállításon az örmény népművészeti babákat, az örmény ABC-t, a könyveinket és egyéb kiadványainkat, majd filmvetítéssel, örmény zenei aláfestéssel tette hangulatossá a sok érdeklődőt vonzó örmény sátor.

Örömmel mentünk és örömmel tettük. Meg is volt a pozitív visszajelzése, hogy

Örmény népművészeti babák és könyvek

ott voltunk, együtt, tizenhárman.

dr. Issekutz Sarolta

*

Köszöntöm a „Közös égbolt alatt” nemzetiségi kulturális seregszemle Rendezőt és valamennyi Résztvevőjét!

A hazai örmény diaszpóra a világon a legidősebb az örmény diaszpórák közül. Őseink 1239-ben kellett elmenekülniük az őshazából, az „ezeregytornyú Ani” székesfővárosból. 1672-ben telepedtek le Erdélyországban. Mára kb. 15-20 ezren lehetünk, de a népszámlálás csupán 3571 főt mutatott ki. Ennek oka, hogy úgy itthon, mint Erdélyben az örmény gyökerűek magyarnak vallják már magukat (magyarörmények), de kulturális és hitéleti identitásuk megmaradt örménynek. Büszkék vagyunk arra, hogy őseink a magyar haza védelmében 70 főtiszt és 2 aradi vértanút adtak a hazának.

dr. Issekutz Sarolta hozzászólása

Számtalan művész, tudós, gazdasági szakember, mérnök stb. – gyökereiben örmény – gazdagította a befogadó magyar nemzet társadalmát, kultúráját, gazdasági életét.

A magyar anyanyelvű örményeket az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület fogja össze, amely Fővárosi Örmény Klub néven 1997-től kulturális identitásörző programokat szervez, kiállításokat rendez, könyveket ad ki, 18 éve megjelenteti az Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek ingyenes havilapot.

A nemzetiségi seregszemlén népviseleti babákkal, könyv- és egyéb kiadványainkkal várjuk a kedves Érdeklődőket, amelyekből a történelmünket, az örmény neveket, az ősi népviseletet, a művészeinket, gasztronómiánkat stb. ismerhetik meg. Erdélyi örmény népzene és egyházi énekek (saragánok) teszik hangulatossá bemutatónkat.

Szeretettel várunk mindenkit!

dr. Issekutz Sarolta elnök

Örmény sátor a Magyarországi Nemzetiségek Országos Találkozóján, Ceglédbercelen

(Megjelent a „Közös égbolt alatt c. kiadványban.)

Örmény nemzetiségi választás 2014. október 12-én

Tájékoztatjuk a közösségünkhöz már tartozó, vagy ezután tartozó, az örmény nemzetiségi névjegyzékbe már felvett, vagy szeptember 26. 16 óráig az örmény névjegyzékbe vétel iránti kérelmét előterjesztő (és azt visszaigazolt) választópolgárokat, hogy október 12-én csak az választhat örmény nemzetiségi képviselőket, aki visszaigazoltan felvettette magát az örmény nemzetiségi választási listára. Ezen személyek a helyi/kerületi örmény képviselőjelöltek közül az **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület jelöltjeire** (3 fő), a fővárosban valamennyi kerületben (függetlenül attól, hogy van-e ott örmény képviselőállítás) az **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület fővárosi jelöltlistájára**, és bárhol az országban, valamennyien az **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület országos képviselőlistájára** közvetlenül adhatják le szavazataikat (függetlenül attól, hogy helyben van-e kitűzve nemzetiségi választás).

Először adatik meg, hogy egyéneként közvetlenül szavazhatunk a fővárosi és országos képviseletre is, tehát senkinek sem vész el a szavazata (például a fővárosban az EÖGYKE kerületi jelöltjeire, a fővárosi jelöltlistánkra és az országos jelöltlistánkra, tehát 3 szavazólapon adhatjuk le egyszerre a szavazatainkat, míg Nova községben csak az országos listánkra szavazhat az ott örmény névjegyzékbe felvett szavazó).

Reményeink szerint így sikerül elérni, hogy megalakulhatnak az általunk indított képviselőkkel a kerületi örmény önkormányzataink, valamint az **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület (EÖGYKE)** túlnyomó többségű képviseletével a Fővárosi Örmény Önkormányzat és az Országos Örmény Önkormányzat. Ennek eredményeként a magyarörménység hatékonyan folytatni tudja a 20 éve töretlenül vállalt és megvalósított örmény kulturális-, örmény katolikus hitéleti identitás megjelenítését: az Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek-, könyvek kiadásával, kulturális rendezvényeivel, a Fővárosi Örmény Klub fenntartásával, a szülőföld – Erdély örmény katolikus egyházközsegeivel, magyarörmény szervezeteivel szoros együttműködésben, stb.

Figyelem! Az örmény nemzetiségi választás egy önálló szavazóköriben történik (a többi nemzetiséggel együtt), tehát nem a helyi önkormányzati választás helyszínén. Kérjük, hogy ezt a kis fáradságot a cél érdekében elviselni szíveskedjék. Köszönjük.

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, *dr. Issekutz Sarolta* elnök

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 2014. október 12-i örmény nemzetiségi önkormányzati választás képviselőjelölti listája

Budapesten egyéni képviselőjelöltjeink

I.	ker.	Várady Mária, Sasvári-Merza Krisztina, Szücs Enikő
II.	ker.	dr. Issekutz Sarolta, Zakariás Antal Dirán, Bacsó Zoltán
VIII.	ker.	Zakariás Enikő, Botka Zoltánné, Esztergály Zsófia
IX.	ker.	Szenttamásy Katalin, Balogh Réka, Király György
XI.	ker.	Forgács Barnabás, Kátainé Szilvy Ingrid, Kirkósa Péter
XII.	ker.	Ispánkiné Somlyai Katalin, Hegedüs Annamária, Béres Attila
XIII.	ker.	Kabdebó János, Füleki Balázs, Dr. Kiss Margit
XIV.	ker.	Záruagné Tancsin Katalin, Szongoth Gábor, Heim Pál
XV.	ker.	Nuridsány Zoltánné, Lovas Katalin, Belényessy István
XVI.	ker.	Dr. Szuper Géza, Vikol Kálmán, Fornvald Annamária.

Miskolcon: Ledniczky Zsolt, Dr. Rózsa Péter, Szombatiné Nagy Valéria

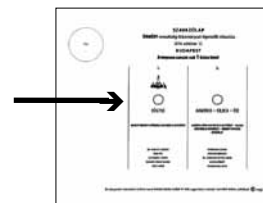
Kérjük, hogy támogassák szavazatukkal az **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület (EÖGYKE)** által indított **3** képviselőjelöltet és a három jelölt neve mellé tett **+** jellel adják le szavazatukat.

Az EÖGYKE Fővárosi listája

1. dr. Issekutz Sarolta
2. Heim Pál László
3. Esztergály Zsófia Zita
4. Kátainé Szilvy Ingrid
5. Szücs Enikő Mária
6. Dr. Kelemenné Csíkszentgyörgyi-Ficzus Margit
7. Szongoth Gábor Gyula
8. Keve Mária Anna
9. Szenttamásy Katalin
10. Zakariás Antal Dirán
11. Kirkósa Péter

Az EÖGYKE Országos listája

1. dr. Issekutz Sarolta
2. Szongoth Gábor
3. Zakariás Antal Dirán
4. Esztergály Zsófia
5. Várady Mária
6. Dr. Tóth Rózsa
7. Füleki Balázs
8. Záruagné Tancsin Katalin
9. Dr. Forgács Barnabás
10. Kabdebó János
11. Nuridsány Zoltánné
12. Balla Melinda Anna
13. Vikol Kálmán
14. dr. Szuper Géza
15. Flórián Antal
16. Dr. Borszéki Béla
17. Harmath Kálmán
18. Király Zoltán
19. Bacsó Zoltán

Kérjük, hogy támogassák egyúttal az **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület (EÖGYKE)** jelölőszervezet által indított **fővárosi és országos képviselőjelöltek listáját**, amely mindkét szavazólapon az 1. számú szervezetként került feltüntetésre a *mel-lékelt ábra szerint*. A gyergyói örmény katolikus templom emblémánk alatti körbe tegyen + jelet úgy a budapesti, mint az országos szavazólapon, ezzel szavazott a fővárosi és országos listára.

Tájékoztatásul közöljük, hogy az **EÖGYKE** támogatja **Szegeden** a **Dél-Magyarországi Örmény Kulturális Egyesület** jelöltjeit:

Kövér László Béla, Dr. Tóth Rózsa Julianna, Tóth Ferencné, **Budapest VI. kerületben** a **Magyar-Örmény Kulturális Egyesület** által indított jelöltek, valamint

Budaörsön az örmény nemzetiségi választáson a **Magyar-Örmény Kulturális Egyesület** által indított jelöltek,

ezért kéri a közösségünkhöz tartozókat, hogy a fenti jelölőszervezetek által indított helyi jelöltek közül **csak 3 név** mellé tett + szavazatukkal (figyelve a fentiekben megjelölt jelölő szervezetre) **támogassák** a helyi magyarörmény önkormányzatok megalakulását.

dr. Issekutz Sarolta elnök

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület közleménye az Országos Örmény Önkormányzat tájékoztatójára

Tisztelt Olvasó!

Sajnálatos módon kering az interneten egy közlemény, amelynek címzettjeit nem ismerjük, így kényszerűségből – érintettségünk okán – a valóságot tartalmazó közleményünket az ismeretlenbe küldjük. Az biztos, hogy Magyarországról és külföldről visszajelzéseket kaptunk e körlevél megérkezéséről. Előfordulhat, hogy Ön azt a levelet nem kapta meg, és így nem érthető jelen válaszközleményünk. Ezért elnézését kérjük.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület válasz közleménye „Az Országos Örmény Önkormányzat tájékoztatója a nemzetiségi választásokkal kapcsolatos együttműködésről

A hivatkozott közleménynek egyetlen mondata sem valós. Nem véletlen hogy senki sem vállalja személy szerint aláírni.

Formai észrevételek:

Még a nevek sem helyesek. Egyetlen levélben nem tudták eldönteni, hogy Országos Örmény Önkormányzat, vagy Országos Örmény Nemzetiségi Önkormányzatnak hívják azt a szervezetet, aki az egyik aláíró.

Erdélyi Örmény Gyökerek Egyesület pedig nincs, hanem Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület van 18 éve.

Tartalmi észrevételek:

Kérjük az Országos Örmény Önkormányzat, az Arménia Népe Kulturális Egyesület, a Kilikia Kulturális Egyesület, a Örmény Ifjúsági Egyesület vezetőit, (röviden ARMENIA érdekeltség) hogy juttassanak el hozzánk egy levelet, e-mailt, vagy SMS-t, amely tartalmaz bármiféle együttműködésre felkérést. Ilyen megkeresés nem történt.

Mi történt a valóságban? Bizonyos

„informális háttér” beszélgetések voltak az ARMENIA körből származó vezető képviselők és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület vezetői között. Az ARMENIA körből származó képviselőktől nem derült ki, hogy pontosan kit képviselnek, milyen szervezet nevében beszélnek. Részünkről minden esetben elhangzott, hogy csak azért ülünk le, hogy meghallgassuk az ajánlatukat. Válasz csak vezetőségi egyeztetés és elfogadás után történhet.

Ajánlatuk: Az örmény nemzetiség egységes megjelenése érdekében az EÖGYKE vonuljon ki az Országos Örmény Önkormányzathoz teljes egészében és ők kivonulnak a fővárosi önkormányzathoz. **A helyi önkormányzatok jelenlegi állapotát megtartva** kivonulnak a mi kerületeinkből, nem tábláznak ránk. A részletekről meg fogunk állapodni.

Sajnálatos módon az Országos Örmény Önkormányzat számunkra sérelmes működésének esetleges megváltoztatásával, javításával kapcsolatban megnyugtató ajánlatokat nem kaptunk (országos médiában való részvétel, nemzetiségi újság és kulturális intézményrendszer támogatásából részesedés, a 350 éves múlttal rendelkező magyarörménység megfelelő képviselése, érdekvédelme, stb.)

Ezt követte némi emlékeztetés arra, hogy nekik olyan szavazóforrásuk van, amellyel bármit el tudnak érni.

Ezen ajánlat mérlegelését az Olvasóra bízunk. Mi nem fogadtuk el.

A döntés nem egyszemélyi volt, mert a testület többségi véleménnyel elvetette azt a megoldást, hogy ilyen módon előre

eldöntöttük a választást a magyarörmény közösség érdekeivel szemben.

Követjük a Deáki intelmet: „*Amit erő és hatalom elvesz, azt idő és kedvező szerencse ismét visszahozhatják. De miről a nemzet, félve a szenvedésektől, önmaga lemondott, annak visszaszerzése mindig nehéz, s mindig kétséges.*”

Döntésünk: következzen a befolyásmentes választás. Azt követően lehet tárgyalni a jövőről, ahogy azt az informális tárgyalások után megüzentük.

Közleményükből kiemelnénk még az alábbi csúsztatásokat:

1. A megosztottság okai nem mi vagyunk. Ők mondták 1996 óta állandóan, hogy mi nem vagyunk örmények, mi csak az etnobiznisz miatt nevezük magunkat örménynek. Ők azok, akik minden fórumon, idehaza, a Kárpát-medencében, Jerevánban ezt terjesztik rólunk.

2. A nemzetiségi választás és az Örmény Genocídium 100. évfordulójára történő megemlékezés összekapcsolása ízléstelen. A kerek évfordulóra az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és önkormányzatai is készülnek, pl. támogatásukkal az örmény katolikus templom falánál kereszteskövet állítanak fel, amely már el is készült. Az EÖGYKE és önkormányzatai 2005-ben kiadták a Genocídium 90. évfordulója tiszteletére a magyar, örmény és angol nyelven íródott Genocídium emléknaptárt Szabó László fotóival, Lászlóffy Aladár verseivel, 2009-ben pedig magyar nyelven Nikolaj Hovhanniszyán jereváni történész-professzor tanulmányát „Az Örmény Genocídium” címmel a jereváni Genocídium Múzeum eredeti archív fotóival, melyet akkor 1000 példányban eljuttattunk a Magyar Parlament minden képviselőjének, önkormányzati képviselőnek, polgármestereknek, EU

képviselőnek, könyvtáraknak azzal a kéreccsel, hogy a Magyar Országgyűlés ismerje el határozatával az Örmény Genocídium megtörténtét. A magyarörmények minden évben megemlékeznek az Örmény Genocídium áldozatairól, és részt vesznek a Duna-parti kereszteskőnél történő koszorúzáson, bár arra és az emlékműorra az OÖÖ-től meghívót nem kapunk, mint ahogy egyéb rendezvényeikre sem, ellentétben az EÖGYKE-vel.

A 2015 évi 100. éves évfordulóról is méltóan fogunk megemlékezni vagy velük közösen, vagy külön.

3. A két egyeztetésen – más személyi felállításban – nem született semmilyen konkrét megállapodás, csak az országos képviselők ismertették az elképzelésüket.

4. Az Országos Örmény Önkormányzat joghatósága csak a magyarországi örménység képviseletére terjed ki, semmi közük az Erdélyben élő magyarörmény közösségekhez, szervezetekhez.

Mi is hasonló gondolattal zárjuk közleményünket:

Felhívjuk örmény gyökerű, magyar nemzetiségű honfitársainkat, hogy a választások alkalmával a főváros és az országos listára és kerületi jelöltekre felelősen leadott szavazataikkal tehetnek azért, hogy a választások után felálló örmény nemzetiségi önkormányzatok valóban hatékonyan tudják képviselni a több száz éves magyarörmény közösséget.

Budapest, 2014. szeptember 17.

dr. Issekutz Sarolta
Fővárosi Örmény Önkormányzat elnöke
Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnöke
Budapest Főváros II. kerületi Örmény Önkormányzat elnöke

A magyarörmények legfontosabb megemlékező napja

Szeptember 22-én a magyar és az örmény Himnusszal kezdődött Budapesten, az Akadémia utca 1. első emeleti színházteremben a Fővárosi Örmény Önkormányzat és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület által rendezett Aradi Vértanúk emlékünnepe. *dr. Issekutz Sarolta*, minkét szervezet elnöke azzal kezdte az emlékbeszédét, hogy „a magyarörmények legfontosabb megemlékező napja az Aradi Vértanúk Napja. Sorsfordító időszak volt az az idő, amikor a magyarörmények oly nagy számban, létszámukat jócskán felül reprezentálva vettek részt a magyar szabadságharcban. Hetven tisztet adtak a hazának, ezek közül kettő főtiszt aradi vértanú volt. Minden évben október 6-a közelében a magyar vértanúkra, köztük a magyarörmény hősökre emlékezünk. Azokra

dr. Issekutz Sarolta

az örmény hősökre, akik nem sokkal azelőtt érkeztek a Kárpát-medencébe – örményként, és 1848/49-ben magyarként harcoltak a magyar hazáért. Hangsúlyozta, hogy reméli, a következő generációk is folytatják a hagyományt: „emlékeznek és megmentenek mindent, amit lehet a magyarörmény kultúrából. Mert folytatni kell tovább, hogy az őket követő generációk számára is fontos legyen emlékezni a hősökre, az ősökre, anélkül, hogy hősök lettek volna, akik utat mutattak nekünk, a saját munkásságukkal, és büszkeséggel töltik el szívünket, hogy voltak!”

A műsor második részében ifjú zeneművészek hangversenyét hallhattuk, akiket felváltva *Szilvy Ingrid* és *dr. Issekutz Sarolta* mutatott be. (Eddigi sikereiket kerek kiemeléseinkben röviden ismertetjük.)

tos legyen emlékezni a hősökre, az ősökre, anélkül, hogy hősök lettek volna, akik utat mutattak nekünk, a saját munkásságukkal, és büszkeséggel töltik el szívünket, hogy voltak!”

A műsor második részében ifjú zeneművészek hangversenyét hallhattuk, akiket felváltva *Szilvy Ingrid* és *dr. Issekutz Sarolta* mutatott be. (Eddigi sikereiket kerek kiemeléseinkben röviden ismertetjük.)

Devich Benedek

Devich Benedek 1999-ben született muzsikusként családba. Édesanyja Miskolczi Anita az Operaház csellóművésze, édesapja Devich Gábor a Liszt Ferenc Kamarazenekar klarinétművésze, a Bartók- és a Szent István Konzervatórium klarinét és kamarazene tanára. Nagypapja Devich Sándor Kossuth-díjas hegedűművész, 25 éven át a Bartók Vonósnégyes hegedűse, a Zeneakadémia kamarazene professzora.

De még több zenész is van a családban! Gábor húga Devich Hanna Hollandiában élő zongoraművész, a nagypapa öccse János csellóművész, másod- unokaöccse Gergely pedig szintén csellista, a Zeneakadémia ifjú tehetségek tagozatának tanulója.

Benedek 8 éves korában hegedülni kezdett, de egy kerületi zeneiskolai verseny megnyerése után mégis úgy döntött, hogy a mély hangok világa áll közelebb hozzá. Először basszusgitározott, majd végre megtalálta kedvenc hangszerét a nagybőgőt. Két év bőgőzés után, idén nyáron már részt vett Vásáry Tamás ifjúsági világzenekarának munkájában és annak koncertjein. Szeptember óta a Bartók Konzervatórium tanulója. Tanárai: Lukácsházi István és Fejérvári Zsolt.

Várallyay Fülöp

1995. augusztus 22-én Budapesten született. Édesanyja a csíkszépvízi Zakariás családból származik, tehát erdélyi örmény származású. Édesapja állatorvos, édesanyja mentálhigiénés szakember. Két öccse, egy húga és egy bátyja van.

A Máriaremete-Hidegkúti Általános Iskolában második korában kezdett el zongorázni Gergelyné Knapp Évánál. A Járdányi

Pál Zeneiskola évenként rendezett zeneiskolás versenyein, az Országos Chopin illetve Bartók versenyeken is sikeres eredményeket ért el. 2009-ben felvételizett a Bartók Béla Konzervatóriumba, ahol Eckhardt Gábornál, majd Faddi Saroltánál folytatta tanulmányait. Jelenleg negyed éves. Jövőre a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem zongora szakára szeretne felvételizni, remélhetőleg sikerrel.

Elsőként *Devich Benedek* nagybőgőn J. Massenet: Elégia, majd Bartók Béla: Este a székelyeknél művét művészi előadásban szólaltatta meg, zongorán kísérte *Várallyay Fülöp*. A nagy jövő előtt álló Várallyay Fülöp ezután S. Rachmaninov: h-moll etűd op. 39. No 4., majd R. Schumann: a-moll zongoraversenyét adta elő az ifjú tehetség, *Oláh Krisztián* közreműködésével. *Vörösváry Márton* hegedűn játszotta J. S. Bach: g-moll szonáta No. 1. fűga tételét, majd zsenialitását

mege erősítő módon, zongorán adta elő J. Brahms: Variációk egy magyar dalra op. 21. No. 2 művét. *Vörösváry Ibolya* kezében virtuóz módon szólaltatta meg a brácsa: R. Schumann: Marchenbilder op. 113 3. tétel (Rasch), és F. Kreisler: Prelúdium és allegro (G. Pugnani stílusában) művét hallhattuk, zongorán kísérte *Vörösváry Márton*. A fellépő művészek produkcióját vastapssal köszönte meg a hálás közönség.

Az emlékműsor a Szózat és a Székely Himnusz eléneklésével ért véget, majd

Oláh Krisztián

Hatévesen kezdett zongorázni a Józsefvárosi Zeneiskolában, majd Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium klasszikus zongora tanszakán végzett. Idén felvételt nyert a Zeneakadémia jazz-zongora szakára, ahol Binder Károly növendéke.

Eredményei: 2011-ben a Vukán György által alapított Creative Art improvizációs versenyen különdíjban részesült. 2012-ben a Magyar Jazz Szövetség által rendezett Jazz Combo Versenyen második helyezést ért el,

2013-as Marosvásárhelyi Jazz Versenyen a legjobb szólista díját kapta meg zenekara kíséretében. 2013 júniusában több mint 500 európai zenekar közül választotta ki trióját az European Broadcasting Union, a 2013-mas European Jazz Competition rotterdami gálakoncertjére.

A Fővárosi Örmény Önkormányzat és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület képviselőinek főhajtása az Aradi Vértanúk Emlékinnepeken az Akadémia utca 1. első emeleti színháztermében felállított Aradi vértanúk kopjafájánál

Vörösvár Márton ifjú hegedű- és zongoraművész

1994-ben született Budapesten. 5 éves korában kezdett hegedülni az Újpesti Erkel Gyula zeneiskolában, majd 7 éves korában zongorázni ugyanott. 11 évesen felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem előkészítő tagozatának hegedű szakára. Tanára Somogyi Péter egyetemi tanársegéd. 2009-ben felvették a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium zongora szakára. Tanára Faddi Sára zongoraművész. 2012-ben sikeresen felvételizett a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem klasszikus hegedű szakára. Tanára Somogyi Péter hegedűművész. 2013-ban felvették a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem klasszikus zongora szakára. Tanárai Falvainé Keveházi Gyöngyi és Gulyás István zongoraművészek.

Számos országos és nemzetközi verseny helyezette:

- XI. Országos Koncz János hegedűverseny, Területi válogató I. helyezett (Budapest, 2004)
 - XI. Országos Koncz János hegedűverseny II. helyezette (Szombathely, 2004)
 - VIII. Országos Kodály Zoltán szolfézs- és népdaléneklési verseny III. helyezette (Debrecen, 2005)
 - Rotary Club által megrendezett Nemzetközi Zenei Versenyen összetettben 9. hegedűben 5. helyezett (Moszkva, Oroszország, 2005),
 - I. Rados Dezső hegedűversenyen I. helyezést ért el (Budapest, 2006),
 - III. Országos Zeneiskolai Ferenczy György zongoraverseny (Budapest, 2007)
 - I. helyezett, különdíj Chopin mű legjobb előadásáért
 - III. Zathureczky Ede Hegedűverseny, Különdíj (Budapest, 2008)
 - III. Budapesti Nemzetközi Chopin Zongoraverseny (Budapest, 2008)
 - III. helyezette, különdíj a Bartók mű előadásáért
 - V. Telemann Nemzetközi Hegedűverseny IV. helyezett (Poznan, Lengyelország, 2010),
 - 17. Fialat Virtuózok Nemzetközi Hegedűverseny (Zágráb, Horvátország, 2011) I. díj, különdíj a Paganini etűd legjobb előadásáért, Zágráb város Nagydíja (Zágráb, Horvátország, 2011),
 - Lions Nemzetközi Hegedűverseny II. díj (Rastatt, Németország, 2011),
 - XIV. Országos Szakközépiskolai Zongoraverseny, I. helyezett. (Békéscsaba, 2011),
 - V. Budapesti Chopin Zongoraverseny, Finalista (Budapest, 2012)
 - 20. Fialat Virtuózok Nemzetközi Zongoraverseny III. díj (Zágráb, Horvátország, 2014)
- Rendszeres résztvevője hazai és nemzetközi mesterkurzusoknak

gyertyagyújtás után a Bazilika harangzúgása közben a Fővárosi Örmény Önkormányzat és az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület képviselői

megkoszorúzták a helyszínen felállított – még 1995-ben Zetelakán készített, Kiss Ernő és Lázár Vilmos emlékére fel-szentelt – Aradi Vértanúk kopjafáját. Ezt

Vörösvár Ibolya ifjú hegedű- és brácsaművész

Az édesapa, Vörösvár Gábor csíkszeredai születésű biológia szakos tanár, megszerezte a növényrendszertani – növényföldrajzi- ökológus szakirányú végzettséget is. Anyai ágon a szamosújvári Pakulár család révén örmény gyökerekkel rendelkezik. Fialat korában 7 évig zongorázott.

Édesanyja Kotilla Ilona, ének-zene tanár, karvezető diplomával is rendelkezik. Már korán megmutatkozott a zene iránti fogékonysága. 4 éves korában elkezdett hegedülni és 8 évesen zongorázni. A zene mellett a népi kézimunkákkal is foglalkozik, hímzésben a Népművészet Ifjú Mestere, majd hímzés és szövés szakágakban a Népi Iparművész minősítést is megkapta.

Két gyermekük született, 1993-ban V. Ibolya ifjú brácsaművész és 1994-ben V. Márton ifjú hegedű- és zongoraművész.

1993. március 10-én született Budapesten. Hegedű tanulmányait 4 évesen kezdte az újpesti Erkel Gyula Zeneiskolában Skripeczky Istvánné tanárnő irányításával. Brácsázni a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában Láposi János tanárnál kezdett, majd 2012-ben felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem klasszikus brácsa szakára, Bársony Péter brácsaművész osztályába. Hegedű tanulmányai során számos verseny résztvevője és díjazottja.

- Részt vett a XI. Koncz János Országos Hegedűverseny budapesti területi válogatóján, ahol nívódíjat kapott,
- 2003 és 2008 között az Óbudai Társaskör keretében működő Mozart Klub hangszeres versenyein arany minősítést szerzett hegedű és brácsa kategóriában,
- 2004-ben és 2005-ben Újpesten a Magyar Kultúra Hete alkalmából rendezett hangszeres bemutatón I. díjat nyert,
- 2006-ban az I. Rados Dezső Hegedűversenyen III. helyezést ért el.

Számos hazai és nemzetközi mesterkurzus résztvevője és ösztöndíjasa. Részt vett többek között Nobuko Imai, Rozsos Tamás, Milan Radic, Szűcs Máté brácsaművészek mesterkurzusain. 2011-2013 között a Békés-Tarhosi Zenei Napok Vonószene-kari Tábor ösztöndíjasa. A 2013-as Vonószene-kari kurzus záróhangversenyén Werner Gábor karmester vezényletével a zenekar szólistájaként Karl Stamitz brácsaversenyét adta elő. 2011-ben és 2013-ban a svájci Morges-ban rendezett Nyári Zenei Akadémia ösztöndíjasa volt, ahol Schiffer Ervin brácsaművész és Nigel Clayton zongoraművész voltak a tanárai. A kurzus során rendezett koncerteken fellépett a Morges-i Alexis Florel Múzeumban, a Temple des Morges-ban és a Chateau de Morges-ban. 2013 júliusában a szombathelyi Bartók Szemináriumon együtt dolgozott a világhírű Rivka Golani brácsaművésszel.

követően az emlékezés virágaival, egységesen fehér rózsákkal róhatták le tiszteletüket a vértanúk előtt az emlékünnepeken megjelentek.

Az október 12-i választás előtt, a húszéves ciklus zárásaként rendezett emlékünnepe végén dr. Issekutz Sarolta megköszönte az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, a Fővárosi Örmény Önkormányzat, a Budapest Főváros II. kerületi-, a Ferencvárosi-, a XI. kerületi Újbuda Örmény Önkormányzat, XII. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat képviselőinek, hogy ezt a rendezvényt támogatták.

„Közös Az Aradi Vértanúk Emlékünnepe az Akadémia utcában

Zeneagapé

Az Örmény Katolikus Plébánián (Budapest XI. ker., Orlay u. 6.), a vasárnap 16, 30-kor kezdődő szentmise utáni zeneagapén **október 26-án Dr. Szuper Géza** és együttese, **november 23-án, Fogolyán Kristóf** játszik, **december 21-én DJ Szonogh Gábor** karácsonyi CD-jét forgatja. Szonogh Gábor szervező

Nyilvánosan látogatható lesz az Örmény Katolikus Lelkészség múzeuma

A nagyközönség részére 2014. október 1-től megnyitjuk a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség felújított és újra rendezett múzeumát. A 340 évvel ezelőtt Erdélybe menekült, Magyarországra is áttelepült örménység Lelkészsége 92 éve alakult Budapesten. Székhelye 40 éve budai kertes épületben van, amelynek felső szintjén található a múzeum. Itt őrizzük az örmény katolikusok liturgiáját, közösségi hagyományait és kultúráját és a közel 100 év alatt összegyűjtött számos örmény egyházi és civil tárgy- és könyv-gyűjteményét. Egyének, csoportok és szervezetek látogatóinak részére tárlatvezetést biztosítunk.

Nyitva tartás: kedd, csütörtök, szombat, vasárnap 14-től 18,30 óráig.

Hívjuk és várjuk a budapestieket, az ország lakosait és a külföldi érdeklődőket.

Címünk: Budapest XI. ker., Orlay u. 6., a Gellért szálloda közvetlen közelében.

Elérhetőségeink: ormenykatolikus@gmail.com, 06 70 408 2240, 06 20 982 6347.

összefogással többre megyünk. Ezt kívánom a jövőben is! Köszönöm, hogy együtt dolgozhattunk!” – mondta az elnök.

A szép és művészi élményben gazdag emlékestet pazar örmény fogadás zárta Sergio és csapata közreműködésével.

(Béres)

Fogarasy Attila

A Karátsonyi család története (3., befejező rész)

Fogyó birtokok, romló kastélyok

1885. szeptember 15-én 68 éves korában Buziáson meghalt Karátsonyi Guidó gróf. A művészpártoló, számtalan díjat alapító magnás életművét középső fia, Jenő építi tovább, aki sok tekintetben hasonlít édesapjához. Ezt az építkezést azonban megakasztja a trianoni döntés, amelynek következtében a család grófi ága elveszíti a több tízezer holdas bánsági birtokokat. A következő évtizedekben a család folyamatosan elszegényedik, maradék birtokait, vagyonát eladogatja, társadalmi súlya megszűnik. Palotái, kastélyai többsége is az enyészeté válik. Sorozatunk befejező részében erről az időszakról szólunk.

Gróf Karátsonyi Jenő, az utolsó magnás

Karátsonyi Guidónak három fia született: Aladár, Jenő és Camillo. Apjukhoz hasonlóan császári és királyi kamarásként és a főrendiház tagjaként nagy méltóságú, gazdag főurak voltak.

Karátsonyi Jenő 1861. augusztus 5-én született a Torontál vármegyei Beodrán, a család központi birtokán. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, majd jogot hallgatott a belgiumi Louvainben. Hazatérve a mosonmagyaróvári gazdasági akadémián folytatta tanulmányait, majd Európa több országában tanulmányutat tesz.

Kétség kívül a családban ő viszi a legmagasabb szintre a gazdálkodást. Hatalmas kiterjedésű bánsági birtokait mintagazdasággá fejleszti: háromemeletes rizshántolómalmot működtet, a szeszfőzdéhez és laboratóriumhoz szükséges gépeket Hollandiából hoztatja, keskeny-vágányú vasutat építtet a telepeire, „távbeszélőt” szereltet fel, halgazdaságot szervez, állattenyésztést

Gróf Karátsonyi Jenő. Benczúr Gyula olajfestménye. (A nyíregyházi Jósza András Múzeum tulajdona)

folytat, pilisvörösvári uradalomban fafeldolgozást végez.

A fejlesztések során a birtokközpontot is áthelyezi Beodráról Bánlakra.

Sikereihez hozzájárult az is, hogy bár másodszülött fiú volt, mégis őrá szálltak az elsőszülöttet megillető kiváltságok és a hatalmas vagyon legnagyobb része, mivel bátyja, Aladár lemondott ezekről egy hölgy kegyeiért.

Gróf Karátsonyi Guidónak ugyanis nem tetszett fiának rangon aluli kiválasztottja, pazonyi Elek Margit, aki szintén régi nemesi család sarja volt, de mégsem egy Zichy

vagy egy Andrassy, amit a zordon atya elvárt volna. Megmondta fiának: válasszon a vagyon vagy a szerelem között. Aladár – aki romantikus alkat volt és nagyon szerelmes, Elek Margit kezét választotta. (A házasságból három leány gyermek született, majd kihűlt a szerelem, és a szép történet válással végződött. Aladár gróf 1947-ben halt meg Budapesten.)

Gróf Karátsonyi Jenő a közéletben is

fontos szerepet töltött be. 1869-ben kapcsolódott be az országgyűlés munkájába szabadelvű párti programmal. A felesége Andrassy Karolina grófnő volt, akivel 1887-ben lépett frigyre, e házasság a nagy múltú Andrassy család révén jelentősen emelte a Karátsonyi család tekintélyét és befolyását.

Akárcsak apjának, neki is voltak jótékony célú, nemes gesztusai. Így például az 1928-ban megalakult Magyar Máltai Lovagrend alapító tagja volt, s ő építtette a Budai várban azt az épületet, amely a rend székháza lett. Tovább ápolta a rózsaszküvők szép hagyományát is, igazán nem ő tehet róla, hogy a korona inflációjával az erényfj elértéktelenedett.

A BÖME, a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület elnökeként évtizedeken át szolgálta a mentőügyet.

Ugyanakkor kétségtelen az is, hogy szerette a pompát, és fényűző életmódot folytatott, budai palotájában fényes bálakat, fogadásokat rendezett. Egy ízben még a spanyol királyi párt is vendégül látta.

Apjához hasonlóan nagy gyűjtő is volt, utazásairól számos egzotikus műkincset is hazahozott. Többek között egy múmiát is Egyiptomból, amelynek bánlakai kastélyában külön pavilont építtetett.

Mindez nem lett volna baj, ha a trianoni döntés miatt birtokainak java nem került volna idegen országok területére. (Az ún. optáns perben nem tudta visszaperelni birtokait.) Nagybirtokát még ideig-óráig fenn tudta tartani, de aztán sorra el kellett adni a műkincseket, maradék birtokait is. Krisztinavárosi palotáját is jelzaloggal terhelték meg.

A bajokat tetézte, hogy nem volt fiú utóda, így a maradék vagyont sem tudta volna kire hagyni. Ezért adoptálta Ilma nevű húga kisebbik fiát, gróf Keglevich Imrét.

Gróf Karátsonyi Jenő és sógora, gróf Andrassy Géza 1893-ban a piramisoknál

(Aki végül agglagény maradt, így a grófi ág vele együtt kihalt. Gróf Karátsonyi Aladárnak három leánya született, Camillo pedig viszonylag fiatalon, 45 éves korában szintén agglagényként halt meg.)

Gróf karácsonyi és beodrai Karátsonyi Jenő 1933 októberében hunyt el. Holttestét a krisztinavárosi templomban ravatalozták fel, majd a solymári templomban helyezték örök nyugalomra.

Gróf Karátsonyi Jenő apjához hasonlóan nagy formátumú személyiség volt, akinek személyes tragédiája, hogy szeme látára foszlott szét a nagyon magasra jutott mágnás család dicsősége. Halálával végleg megpecsételődött a grófi ágú Karátsonyiak sorsa.

Imre gróf nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Nem volt olyan határozott, nagy formátumú személyiség, mint elődei. Igaz, a kor nem is tette volna lehetővé. Jött a II. világháború, az államosítás, és a maradék vagyon is odalett.

Imre gróf nagyon kedves, szerény ember volt, mindenki szerette. Még a kommunisták se nagyon bántották őt, ha néha gúnyolták is. Életének utolsó éveiben volt titkárának és intézőjének családjával élt egy

szerény kis pilisvörösvári házikóban. Koldusszegényen halt meg 1967-ben egy budapesti kórházban az utolsó Karátsonyi grófként.

A fényes kastélyok pusztulása

A Karátsonyi család sorsát kastélyaik, palotái romlásán is végigkövethetjük.

A család beodrai központjában két fényes kastély is állott hajdanán. A Karátsonyi Lajos által emelt épületet, amelyet később Jenő örökölt, 1932-ben új tulajdonosa – talán attól félve, hogy a gróf mégis vissza tudja perelni a tulajdonjogot a szerb államtól – lebontotta és építőanyagként értékesítette.

Egy szemtanú így vall erről a barbár tettről: „1932-ben, gyermekkoromban, szemtanúja voltam, amikor gőzgéppel lerombolták gróf Karátsonyi Jenő üresen hagyott kastélyát. Az emberek elhűlve néztek a pusztítást. Senkinek nem volt közömbös annak a kastélynak a földig rombolása, amelynek a falu legnagyobb része a megélhetését köszönhette, mégsem szóltak egyetlen szót se – meséli Karakó János, a 80. életévében járó kántor, aki korábban főállású fényképész-mester volt a faluban. Az épületanyagból aztán lóistállót építettek az Aladár-majorságban. Mára az istállókkal együtt a kúria is ebek harmincadjára

A bánlakai kastély régi képeslapon

jutott. Az elburjánzott erdőből előtűnő omladozó falak, üresen tátongó gazdasági épületek nemcsak a gazdálkodás, hanem a szellemiség csődjét is tanúsítják az egykori Torontál vármegye pusztuló területén.” (Kovács Nándor: Karátsonyi grófok Beodrán)

A nem grófi ág kastélya – amelyet Karátsonyi László építtetett – sem járt jobban. A II. világháború után államosították, majd vegyi üzemet rendeztek be a jobb napokat látott falak között.

A pompázatos kincsekkel zsúfolt bánlakai kastélyból mára a pusztta – belül vakolatukat vesztett – falak maradtak. Még szerencse, hogy uniós pénzekből az épület tetejét rendbe hozták.

A Marczibányi-örökségből származó kamenicai kastély is pusztul – a hasznosítását tulajdonosi perek akadályozzák.

A gyönyörű budai palotát legutolsó tulajdonosa, gróf Karátsonyi Jenő hiába árulta kétségbeesetten, sem a főváros, sem egy nemesi vagy polgári család nem volt hajlandó megvásárolni. Végül a náci Németország vette meg attól a szándéktól vezérelve, hogy annak helyén egy birodalmi német iskolát építsen. A hajdani romantikus palotát 1938-ban az alapokig lebontották, a világháború azonban megakadályozta az iskola megépítését. (Szemtanúk szerint a háború alatt bunkerként használták az épület pincéjét.) A háború után egy szocialista realista stílusban emelt jellegtelenség épület foglalta el a hajdani romantikus palota helyét.

A pilisvörösvári vadászkastély sértetlenül vésztele át a háborút, utána azonban a helybeliek téglánként széthordták a fővárosból oda kitelepített textilüzem minden anyagával és berendezésével együtt.

A pilisvörösvári uradalmi háznak mintegy kétharmada még áll, igaz két új családi

ház is beékelődött az épületrészek közé. (Nemrégiben jártam – életemben először – nagy boltíves pincéjében, amely harminc méter hosszú és hat méter széles.)

Ennek az uradalmi háznak – amelyet városom lakói kissé fennköltén kastélynak tituláltak – volt utolsó grófi lakója Keglevich-Karátsonyi Imre, akit az utolsó

A Karátsonyi-kastély

Grófok emelték hajdan e „kastélyt” – így titulálták.

Úri lakás legelöl, műhelyek és kocsiszín,
Majd istállók, fészerek, ólak, alatta a pince:

Harminc méter a hossz, fél falu is befér.
Paplaki oldalon árnyat adó nagy kert, tele vaddal...

Régen ez így lehetett, mára bizony töredék.

Címere veszve, a boltíves egykori főkapu sincs meg,

S régi falaknak e tájt csak fele-harmada áll.

Azt, ami még a korábbi világból megmenekült itt

Védelem illeti meg: óvva, becsülve legyen!

Fogarasy Attila verse

időkben mindenki csak Imre bácsinak szólított, illetve a vele együtt élő hajdani intéző családja Tatusnak.

Végezetül – tisztelegve mindazok emléke előtt, akik hajdan itt laktak, s kalapot emelve az egész Karátsonyi családnak – hadd álljon itt egy disztichonban írt versem az egykori címeres grófi épületről:

Indul a násznap Gyurkó Péter intéző, titkár lakodalmára 1944 júniusában a pilisvörösvári uradalmi házból. Elöl középen, a Máltai Lovagrend egyenruhájában gróf Karátsonyi-Keglevich Imre

Daczó Katalin

Emlékképek a nagy háborúból V.

– Magyarörmény hősök emléke

A szépvízi örmény templomban, a Szentsír kápolnában található egy feketemárvány emléktábla, amelyet a Szentháromság Egyesület állíttatott az első világháborúban elesett hősök emlékére. Öt név szerepel rajta: Fejér Gerő orvostanhallgató, Fejér Gábor gyógyszerész, Fejér Sándor érettségizett tanuló, dr. Száva István ügyvéd és Szebeny Lukács járásbíró neve. Közülük három személyre (Fejér Gerőre és Gáborra, valamint dr. Száva Istvánra) Ajtony Gábor csíkszeredai nyugalmazott gyógyszerész hívta fel a figyelmünket. Ami közös a hármukban, hogy viszonylag sok adat maradt fenn sorsukról és halálukról.

Fejér Gerő, az örök 21 éves

Fejér Gerő egy bécsi kórházban halt meg – magyarázta Ajtony Gábor – Állítólag, mint orvostanhallgató csapat-kórházban

dolgozott és az akkori lelkesedés őt elkapta és azt mondta, hogy a csapatkórházból frontszolgálatra jelentkezik és ki is ment.

Ajtony Gábor adatai nyomán a korabeli Csíki Lapok több lapszámában is találtunk részletes leírást az orvostanhallgató haláláról, részleteket egyik utolsó leveléből, s beszámolt a lap a temetéséről is – így, mai szóhasználattal élve, különösen mediatisált volt Fejér Gerő eleste.

„Fejér Gerő hősi halála. Csíkszereda, augusztus 17. A SZÉP VIZI Fejér-család egyik nagyreményű ifjú tagja, Fejér Jakab szépvízi birtokos és neje Jánosy Elvira fia, Fejér Gerő a kolozsvári egyetem kiváló orvostanhallgatója, a cs. és kir. 51. gy. e. hadapródjelöltje Orosz Lengyelországban, a Radom közelében vívott ütközetben szenvedett sebesülése következtében folyó évi augusztus 11-én, Bécs város egyik hadikórházában hősi halált halt. Az ifjú hős a csíksomlyói r. kath. főgimnázium legkiválóbb növendéke volt, ki nek vas szorgalma és szép tehetsége a kolozsvári orvosi fakultáson is a legszebb eredményekre jogosították szüleit, akik fiukat különösen szerették.” – közölte a Csíki Lapok Fejér Gerő halálhírét 1915. augusztus 18-án. Ugyanebben a lapszámban olvasható az is, hogyan mesélte el maga Fejér Gerő a kórházban, halálos ágyán sebesülésének történetét a szintén sebesült bajtársnak, Kaminszky József zászlósnak: „Radom előtt, Orosz-Lengyelországban századom támadott. Én is nyomultam előre a legnagyobb tűzben, egészen az orosz Stellung előtti Drahtindernisig és egyre másra kötöttem a nyomban elesetteket. Szanitécseim elhullottak és ép mikor egy súlyos sebesült kötözésével készen vagyok, fölnéztem: akkor kaptam az ellenséges golyót. Nyomban lehanyatlott a karom, éreztem, hogy a szemem világa elvész. De nem volt annyi erőm, hogy visszamásszak arra a helyre hol előbb voltam, ahol – Istennek csodája – több golyó nem ért, bármennyire is füttyültek a golyók. Engem már nem volt ki bekötözön.

Magam vágtam fel ollómmal ruhámat és kezemmel tapogattam, hol is vagyok megsebesülve. Valahogy bekötöztem magam, szorítva karomat, hogy minél kevesebb vér folyjon. Egész meztelenül feküdtem négy óra hosszat; ezek voltak életem legkínosabb percei; lehunytam szememet, vártam haláloamat. A vérre bogarak lepték el testemet, majd mezei patkányok, melyeket csak sikoltásommal tudtam elhajtani. Végre este lámpással jöttek más századbéli szanitéczek és elvittek Mátyáshoz, a regimentsarzhhoz, ki bekötözött és mondta, hogy kitüntetésre terjeszt elő.”

Kaminszky József (aki az interneten található adatok szerint, a világháború után rutén politikus, felsőházi tag lett és a magyar-orosz nép önkormányzatának kidolgozója) beszámolóját a következőképpen fejezte be: „Mádách is azt mondja: „A százados fa, az egy napos rovar egyenlő soká él.” Mindegyiknek van egy élete és Te is befejezted édes barátom és előttem marad mindég fiatal 21 éves arcod. S ha én már ősz öregember is leszek, akkor Te csak még mindég 21 éves. Az igaz nehéz meghalni, ha az ember még fiatal és erős és még egy egész élet van előtte”. (Csíki Lapok, 1915. aug. 18.)

Augusztus 25-én a lap Fejér Gerőnek egy harctéri leveléből közölt részletet: „(...) A század már régen előre ment és én észre sem vettem. Ütközben egy másik sebesültbe ütöttem bele. Ez már nem a miénk volt, Egy jól fejlett, de eléggé fiatal orosz tiszt lehetett, erős koponya lövéssel. Gyorsan felemeltem egy kis időre a fejét és bekötöm az ő saját rózsaszínű kötő-polyájukkal, mivel ezt már kibontatlan állapotban mellette találtam. Bizonyosan be akarta kötni szegény a fejét, de nem tudta és abban hagyta. Még élt. Gyorsan, de már nagyon felületesen lélegzett. Egyszerre jobb karjaira könyökölve, teljes erejét összeszedve felül, üvegesedő szemeit rám meresztve, kivesz nyakából egy láncon

függő medált, melyen egy szép, sőt bájos kis leánynak a képe volt. Bal kezébe fogva, erősen megszorítja, majd egy nagyot sóhajt, ráesik és hörögni kezd. Mire visszafordítom, már megszűnt hörögni, az orra tövében egy pár kicsiny kékes folt, már halott. Könnyes szemekkel egyenesedtem fel ismét, elgondoltam, mennyi sok szép remény, mennyi boldogság és öröm szállott és száll még mindig a sírba. Hja! Ez a háború sorsa.” – írta az orvostanhallgató, ki egy hónappal később maga is halott volt. Fejér Gerőt Szépvízen, a „külső” (örmény) temetőben helyezték nyugalomra.

Fejér Gábor gyógyszerész

– Fejér Gábor az én édesanyámnak volt a testvére és unokatestvér Fejér Gerővel – mesélte Ajtony Gábor – ő a 24-es brassói honvéd gyalogezredben szolgált. Gyógyszerészhallgató volt, de a fronton egy légpuskás századnak volt a hadapród örmésterre. Galíciában esett el. Megvan a vitézségi nagy ezüst érdemrendje, és családi feljegyzésből tudom azt, hogy Boga Alajos akkori katonalelkész temette el Olchowiczben. Van felvételünk a sírról, s megtaláltuk az interneten is a helyét: most szántóföld van ott.

Fejér Gábor haláláról – valószínűleg ez gyakori megoldás volt – egy csapattárs, ez esetben a magát legjobb barátjának nevező Kiss Péter egészségügyi zászlós írt levelet a gyászoló édesanyjának. „A szomorú eset legnagyobb részét és magát a halálhírt is én Bartha Sámuel 24 önk. tizedestől hallottam, aki szept. 3-án éjjel

került mindkét karján súlyosan sebesülve a mi egészségügyi intézetünkhöz. Szegény Gábor 1916. szeptember 3-án délelőtt sebesült meg a Brzezany körül vívott harcokban. Az a géppuska osztag, ahová ő, mint e.ü.hdj. be volt osztva támogatta a gyalogság támadását. Gábor is előre ment a géppuskával a fent nevezett önkéntestől nem messze, mikor a másodszeri előretörésnél srappell golyótól megsebesült. Az önkéntes látta, hogy a szanitéczek felfogják és viszik hátra, de nem tudta, hogy súlyos-e a sebe. Később aztán ő is odakerült megsebesülve, ahol szegény Gábor is fektült, de ott már csak a halála híre fogadta.” Ugyanez a bajtárs ír egy főhadnagyról is, aki mellett Fejér Gábor a kötözőhelyen fektült, s tőle tudjuk, hogy tüdővérzés következtében hunyt el. A levélből az is kiderül, hogy a katonának gondjuk volt bajtársaikra és arra is, hogy az otthoniakat értesítsék. Gyakran egymás helyett is teljesítettek egy-egy megbízást: ez esetben például Kiss Péter Helwig Vilmost kérte meg, hogy keresse meg elesett barátja sírját és fényképezze le, mert a temetés helyéhez közelebb katonáskodott. Valószínűleg Helwig a kérést teljesítette, mert a család két korabeli fényképet is őriz a sírról. Később, az 1930-as években Fejér Albert haza akarta hozatni a testvérbátyja holttestét Galíciából és egy csernovici szállítványozási céggel vette fel a kapcsolatot, de Ajtony Gábor úgy tudja, hogy a nagy szállítási költség miatt nem került sor az újratemetésre.

Öt év fogság után végezték ki.

Dr. Száva István ügyvéd Zsögödben lakott a

mai unitárius parókia épületében – részletezte Ajtony Gábor. – Ő szintén szépvízi származású, képzett ügyvéd volt és közéleti személyiség Csíkszeredában. 1914-ben bevonult és mindjárt az első csatákban hadifogságba került és 1919-ig Krasznójarszokban volt fogolytáborban s ott végezték ki a csehek. A hadifogolytáborban ugyanis a tisztek megalakítottak egy Turul nevű magyar szervezetet, és a csehek, akik a fehéreket segítették Oroszországban a vörösekkel szemben, ezt a fogolytábort elfoglalták és a Turul szervezetet felszámolták. Megkérdezték, kik voltak a társaság vezetői, s mivel nem árulták el, megütözték a tisztikart. Ez a történet Markovits Rodion Szibériai garnizon című könyvében részletesen le van írva.

„Mogyoróssy és Kraszilnyikov kapitányok ezalatt bűnösnek találják dr. Száva István csíkszeredai ügyvédet abban, hogy megalapította a Turul Székely Szövetséget, mely bűnös célkitűzéseket vett fel a programjába, a tagok közül még dr. Pélyi Gézát, Székely Lajost, Fekete Emil hadnagyot, dr. Katona Gyulát. Ezek közül Száva Istvánnak megengedhető utolsó kívánságaként, hogy

a felesége és a kisfia arcképet, mely előtt öt éven át imádkozott, valamint a jegygyűrűjét átadhassa egy hadifogoly társának megőrzés végett. A többinek nincs utolsó kívánsága. A Turul Szövetség meg a Magyar Szövetség, jogtalan reménysegek magvának elhíntése által, a tábor foglyaiban a lázadás szellemét terjesztette. Forgács Dezső szabadkai ügyvéd még két év előttről bűnös, az akkor ki-

mondott halálos ítélete ezennel érvénybe lép. Kommunista lapot adtak ki, és így joggal feltehető, hogy a felkeléstől sem állanak távol: Dukesz Artúr hadapród, Ludvig Kálmán zászlós, Papp János.” (Markovits Rodion Szibériai garnizon)

A krasznójarszki hadifoglyok különös és szomorú történetéről több irodalmi mű és több egymástól eltérő leírás is született. Például az egyik fogolytársnak, Pogonyi Antalnak is megjelent több, témába vágó regénye is az 1950-60-as években.

Száva István után egy özvegy (későbbi Lux Józsefné) és egy leánygyermek maradt, aki 1915-ben született és édesapját soha nem láthatta.

Magyar Nemzet 2014. szept. 12. Olvasói levelek

Szenttamásy Katalin (a Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat elnöke):

A szeptember 2-i számukban megjelent, A rendezőt megfenyegették című, az örmény népi társulatról készült film kritikájában azt írja a szerző, *Kárpáti György*, hogy eddig az Ararát című film volt az egyetlen, amely ezzel a témával foglalkozott. A tisztelt kritikusk téved. Még két film ismeretes a közönség előtt: a *Franz Werfel* könyve alapján *Sarky Mouradian* rendezésében és *Kabir Bedi* főszereplésével készült A Musza Dagh negyven napja című, és az *Antonia Arslan* könyve alapján a *Taviani* fivérek rendezésében készült *Pacsirtavár* című film. Az utóbbit a televízió is vetítette, az előbbit 2008-ban az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a Fővárosi és Kerületi Örmény Önkormányzatok rendezte örmény kultúra hete keretében mutattuk be telt ház előtt az Uránia moziban. Üdvözlöm az új filmet, mert ez tényleg tabutéma, nagy szükség van rá, hogy minél szélesebb körben megismerjék az örmény népi társulat történetét.

Moravcsek Mária

„A hazáért mindenkor, mindenre kész vagyok”

Ittebei és eleméri Kiss József hadnagy, vadászrepülő

(2. rész)

A kiképzés végeztével Dél-Tirolba vezényelték. Akkor már egy éve folyt a háború Olaszországgal; a korábbi, most hűtlen szövetséges 1915. május 23-án üzent hadat az Osztrák-Magyar Monarchiának. A harc-tér kettős. A fontosabb az Isonzó (Soca) folyó völgye, ahonnan a görzi hídfő felszámolásával Bécsig, a Doberdo-fennsík felől pedig a klagenfurti medencébe akart eljutni az olasz haderő – sikertelenül. Tizenegy támadó hadműveletük, az ún. „Isonzócsaták” után indult meg a monarchia offenzívája – „caporettói csodaként” emlegették (ma a szlovén Kobarid) –, amely hátravetette az olasz frontvonalat a Piave folyóhoz. (1917. október 24–november 11.)

A másik helyszín az ugyancsak osztrák Dél-Tirol (1919 óta Olaszországé), amely az osztrák-magyar repülő légitársulat fő helyszíne. Az Alpeselek, a 2-3000 méteres vagy annál is magasabb hegycsúcsok, a gleccserek, a hóviharak és lavinák világa ez, ahol 2000 méteren már kb. -20° a hőmérséklet, pedig 4000 méter az előírt legalacsonyabb repülési magasság a hegycsúcsok miatt.

Az olasz hadüzenet után a monarchia öt repülőszázadot vezényelt át ide az orosz és balkáni harcterekről. Feladatuk a légi felderítés Görztől (ma Gorizia-Nova Gorica megosztva) a tiroli Alpokban fekvő Perginéig. Utóbbi helyen állomásozott a 21., 24. és 48. felderítőszázad is. Kiss Józsefet a 24. századhoz osztották be, amelynek 1915 május elején jelentkezett szolgálattételre.

Megérkezése után már másnap, 9-én levelet ír Pozsonyba Fehér Irma úrnak, a Munkás Betegségélyező Pénztár tisztviselőjének, mint ahogy két teljes éven át, amíg csak él.

Ez a levél a legfontosabbak egyike. Megrendítő hatású: húszévesen kész a leltár anélkül, hogy írja tudna róla. Múlt és jelen, a jövő, amely jutott neki és amelyről csak álmodott, harc, hősi halál és idill, minden motívum felsejlik benne nem kitalált, hanem az élet-nyújtotta dramaturgia elrendezése szerint.

Vonaton ül, utazik a harctér felé, így kapcsolódnak össze a tér és idő láncszemei. Bécsből indul: „Gyulával egész délután csónakáztam a Práterben”, majd Ischl, a császári nyaralóhely, ahol át kell szállnia. „Sehogy sem fért a fejembe, hogy egy pilótát harmadosztályon utaztatnak.” (k Hinterland lassú és közömbös adminisztrációja elkésik majd a hadnagyi kinevezéssel is.) Napfelkeltekor már ébren van. A repülő korán kelnek, hiszen a nyugodt kora hajnal a legjobb repülőidő. Öröklött természetszeretettel gyönyörködve nézi a havas hegycsúcsokat. Hamarosan úgy ismeri majd őket térkép nélkül is, mint a saját tenyerét.

Kiérkezve a „Feld”-re nagyszerű élmény, egy légitársulat látványa fogadja: „Fölöttünk hárommotoros gépek keringtek. Csakhamar felúgtak a mi gépeink, és az elhárító ágyúk felcsattanó lövései közben megkergették az ellenséget. Számomra méltóbb bevezetést elképzelni sem lehet. Itt van az

igazi pilótáiskola!” (A „hárommotoros gépek” az olasz Caproni-bombázók, Kiss ellenfelei sok-sok légiharcban.)

Háborús életkép a repülőtemetés komor pompája is, miközben higgadtan elemzi a tragédia természeti és technikai okait: „A levegő a völgyekben erősen hullámszik. Tegnap hantoltunk el egy... pilótát és egy magyar megfigyelő tisztet. Egy léghullám olyan erővel lökte meg a gépet 4000 méter magasságban, hogy kiestek a gépből, s lezuhantak. A temetés imponálóan szép volt.” (Már tudja, milyen a pilótatemetés.)

Másféle hangon villannak fel aprócska mozaikok: „Színház, mozi, cukrászda itt aztán nincs”; „Ha kicsit megsajnálsz, küldj egy kis csokoládét”; „Igazán, elfelejtettem megírni, hogy még – élek. Bizony, sőt bizony Isten!”

A bécsújhelyi pilótáiskola büszkesége álmodó hangulatú, lágy pillanatképet is meg tud festeni, a vágyott jövőt:

„Lakásom is van egy villában, a hangárok felett, talán 100 m-re a szőlők között. Igen sok róza van itt. A levegő tele van erős, mámorító virágillattal. Ha nem tudnám, hogy háború van, azt hinném, nászúton vagyok, s a feleségem csak kiment egy pillanatra a szobából.”

Fuvolahang után kürtszó:

„Az ellenséges repülő bejelentették: »Most mi jövünk, franciák.« Ekkor megszóltak elhárító ágyúink. Dördüléseiktől zengtek a hegyek, majd valamennyi gépünk dübörögve zúgott fel az égnek... Mire 2000-re értek, a nagymellű franciák egyszerűen eltűntek. De van köztük sok vakmerő fickó.”

Íme, a nyitány.

A levelek és tábori levelezőlapok „Kedves Irma!” megszólítással kezdődnek – soha másképp –, és „Csókol Jóska” aláírással végződnek – ritkán másképp. Csak néha forrósodik át a hangja, ha például

pusztulással fenyegető, végül mégis sikeres leszállásról számol be, vagy győzelmes légiharc után a viszontlátás reményében búcsúzik: „Ölel és csókol a te Jóskád.”

Az íráskor hangneme mindig tartózkodó, a mondatok gyakran lakonikusan rövid, jelentéstartalmuk mégis rendkívül gazdag.

Forrásértékűek azok a levelek, amelyekben légitársulatról számol be szakszerű pontossággal és képszerű éleveséggel. Ilyenek lesznek naplójegyzetei is: Akhilleusz pajzsának leírása a stilisztika örök példája Homérosz Iliászában, mert nem a kész, hanem a készülő pajzsot látjuk szereplőkkel, eseményekkel, tájakkal, az élet teljességét mozgással, állandó változással, színnel, hangokkal, illatokkal, jelenlevőnek érezve magunkat is.

Kiss József csataleírásai ilyenek: a felfokozott élet teljessége a halál árnyékában.

Irmának egy-két kivétellel mégis rövidebben ír ezekről, mert talán védeni akarja a túlzott aggodástól. Sokat nem tehet, a tényeket meg kell nevezni:

„Három ellenséges gép támadott meg a Garda-tó vidékén. A harc heves volt. Nekem semmi bajom.” „Négy nagy légiharcom van és 14 felderítő repülésem. Az utolsó 2 és 1/2 órás légiharcomban 1 nagy és 1 kisebb ellenséges gépet lelőttem. Magam 3 lövést kaptam a benzintartályba. Csókolom a mamát és téged.” „Igen jól érzem magam. Napok óta esik. Ha nem alszom, akkor a cseresznyefán ülök. Sok tejet iszom. (Úgy is nézek ki.)” A fiatal fiú természetesen csak életkora szerint az. Egy érett férfi halálon túl is védeni, gondoskodni akaró gyöngédségének hangja szól kopogó, szikár mondatokban: „Ma temetésünk van. 1000 koronára biztosítva vagyok. Ha elesek, te kapod meg. Csókol Jóska.”

Folytatjuk

Szennyessy Judit

Kegyeleti barangolás Isonzó, Doberdó, Júliai-Alpok, Karszt-hegység és a Trieszti-öböl vidékein

– 2014. július 27–augusztus 1. (1. rész)

Július 27. Korán reggel hat óra körül a Batthyány-tér parkolójában úti izgalommal teli vártuk a fehér Mercedes buszt, amely a Szilágyi Dezső térről lassan behömpölygött. Bepakoltuk a csomagokat, és a busz oldalára kifüggesztett ülésrend alapján elfoglaltuk helyeinket. Vezetőnk a „Magyar örökség díj”-jal kitüntetett dr. Szarka György, mindenki Gyuri bácsija nagy szeretettel köszöntötte a régi ismerősöket, közöttük is kitörő örömmel az Örmény-magyarokat és az újakat. Mi, férjessel és sógorommal ez utóbbiak közé tartoztunk. A csoport nagy része „idegenvezető-hű” utazó, aki már bebarangolta Gyuri bácsival Erdély és a Felvidék, valamint az Al-Duna legszébb tájait és történelmi nevezetességeit. Kíváncsian szemléltem a csoport korösszetételét, s megnyugodva állapítottam meg, hogy a barangolás nem lesz túl bonyolult, mert útitársaim nagy része nyugdíjas, és nyolcvan, sőt kilencven év felettiek is rászánták magukat az útra. Meghallgattuk a hatnapos program rövid ismertetését, illetve az utazás tudnivalóit. A kegyeleti út időzítése tökéletes, hiszen július 28.-án emlékezünk az első világháború kitörésének százéves évfordulójára.

Az első vizesblokkos megállóhely Balatonlelle volt, ahol a Mészáros házaspár két gyermekével felszállt a buszra, mi

pedig feltöltöttük vízkészletünket, megittuk a kávé, és lábfejük mozgatásával serkentettük vérkeringésünket. A Tornyiszentmiklósi határátelkötő könnyedén magunk mögött hagyva Bántornyán, szlovén nevén Turniscén álltunk meg, hogy megtekintsük a középkori gótikus templom freskóit. A templomot feltehetőleg az alsólendvai Bánffy család egy tagja alapította a tatárjárás utáni években. A régi tornyos templom, amely mellé egy új került, s magán viseli a román kor és a gótika jegyeit is. Leghíresebb darabja azonban az Aquila János mester által festett Szent László legenda. Aquila János 1389-ben festette a faliképet, amelyen az ismert elbeszélés jelenik meg: egy rabló kun harcos foglyul ejt egy magyar lányt, akit Szent László kiszabadít. A régi templommal közös bejáratú új épületben mise folyt, s annak végéig nem gyűjtöttük fel a villanyt. A főhajó Észak-nyugati oldalán található freskóból így alig láttunk valamit. A kivilágított faliképek azonban élményszámba mentek, s felhívták a figyelmünket a renoválás szükségességére is. A templom mellett szépen rendben tartott temetőt találtunk, melyben a fejfákon magyar nevek is olvashatók. A vizes blokkban nagy volt a tolongás, mert a hívők

számára méretezett illemhely kapacitása az ötvenfős busz számára szűknek bizonyult.

Az úti célunk eléréséhez vezető buszozás következő állomása, Szlovénia fővárosa, Ljubljana volt. Már messziről láttuk a Várhegyet, s egy alagúton áthajtva megálltunk egy rövid városnézésre, és egy kis szabadprogramra. A csoport együtt indult el, amiből mi kimaradunk, mert a bőrröndök között a sajátunkat kerestük, hogy az eleredt eső ellen a táskából kivett kapucnis dzsekivel védekezni tudjunk. A hármashídnál értük utol a csoportot, ahol már együtt hallgattuk Gyuri bácsi város ismertetését.

„Ljubljana könnyedségével és barátságos lakóival kifejezetten élhető város. A

Ljubjanica folyóra települt város két partját pompás hidak ívelik át. A többszöri földrendés után újjáépített várost ma a barokk és szecessziós épületek uralják. A mintegy háromszázötvenezer lakosú város központja a Preseren tér.

A tér közepén magasodik a szlovénok nemzeti költőjének, (1800-1849) France Presennek szobra. De itt látható a vörösben és pasztellben pompázó Ferences Templom impozáns lépcsősora, valamint a hófehér Grand Hotel Union épülete, és a színpompás geometriai mintákkal ékesített egykori Cooperatív Bank szecessziós épülete is.

Folytatjuk

Szentpéteri József Ötvös Iparművészeti Stúdió

Helyszín: a XI. Bp. **Gazdagrét-Csíkihegyek Általános Iskola**
fsz. technika terme. 1118. Bp. Csíki-hegyek u.13-15.

Időpont: 2013. október 6-tól hétfőnként délutántól (2 foglalkozás)

16 órától 18 óráig gyermek alkotóműhely,

18 órától 20 óráig felnőtt stúdiófoglalkozás.

Részvétel: heti egyszer két órára anyagköltség.

4000Ft/hó gyermekeknek, **5000Ft/hó** felnőtteknek Testvérdíjmentesen!

Lehetőséget nyújtunk az **ötvös** kézműves technikák, mint **ékszerkészítés**, vörösréz és sárgarézlemez **domborítás**, **forrasztás**, **öltözködés-kiegészítők** készítésére, **tűzománcozás**, **huzaltechnikák**, **kőfoglálás** megismerésére és kipróbálására. Szentpéteri alkotóműhelyünkben igazi **egyedi** alkotások születnek, melyeket kiállítunk **kiállításainkon**, kiegészítjük **játszóházaink**, táboraink, múzeumi sétáink.

Az elkészített tárgyak a **tanulók tulajdonát** képezik.

Ígény szerint különböző művészeti szakiskolákra **felkészítő tanfolyamot** indítunk. **Mindenkiben ott az alkotó ember, mi ezt igyekszünk felfedezni és kibontakoztatni.**

Jelentkezés: **Borosnyay Klára** ötvösművésznél

T.: 06 20 534 1563 borosnyay.klara@szeptepeteri-studio.hu www.szeptepeteri-studio.hu

Zarándokúton Szent Lázár-szigetén a mechtarista kolostorban. Leróttuk kegyeletünket Páter Fogolyán Miklós gyergyószentmiklósi plébános és Páter Hussig Busligián gazdasági vezető sírjánál 2014. szeptember 14-én

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület folytatja a **pénzadományok gyűjtését** az erdélyi magyarörmény közösségek részére. Pénzbeli adományok az egyesület bankszámlájára befizethetők.

Bankszámlaszám: Budapest Bank Rt. Királyhágó fiók: 10100792-72594972-00000007

Az **Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület székhelye:** 1015 Budapest, Donáti utca 7/a.

Postacíme: 1251 Budapest, Pf. 70. **Telefon:** 201-1011, **fax/tel.:** 201-2401

Elnök: dr. Issekutz Sarolta

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK – füzetek

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület havonta megjelenő kiadványa

A kiadványt támogatja:

a Fővárosi Örmény Önkormányzat

(1054 Budapest, Akadémia u. 1. II. emelet 280, telefon: 332-1791)

(félfogadás: hétfőn 16.30–18.30 óráig, fovarosiormeny@gmail.com),

a Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat, a Zuglói Örmény Önkormányzat,
valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma Nemzeti Együttműködési Alap

Nyilvántartási szám: 2.2.4/78/2002.

Főszerkesztő: **Béres L. Attila**

Felelős kiadó: **dr. Issekutz Sarolta**

Munkatársak: Dr. Sasvári László, dr. Issekutz Sarolta, Bálintné Kovács Júlia (Kolozsvár),

Dr. Puskás Attila (Marosvásárhely)

Szerkesztőség: 1251 Budapest, Pf. 70. Tel.: (1) 201-1011, Fax: (1) 201-2401

Lapzárta: minden hónap harmadik csütörtökét követő hétfő!

Tördelés: Szakmány György

Nyomdai munkák: Pannónia Nyomda Kft.